

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 23. (83.) ÉVF. • 10. SZÁM • 2013. OKTÓBER • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Szent helyeink

• Mircea Eliade szerint a vallásos ember számára a tér nem egységes. A világ szent és profán részekre törik, melyek között minőségbeli különbség van. A szent nem más, mint erővel feltöltött, jelentéssel teli tér. Helye a káoszból rendet teremtő kiáradó isteni akaratnak, mely köré föl lehet építeni a világot. A szent tér lehetőséget nyújt az „éggel” való kapcsolatban maradásra. Kiindulópont, irányjelző és figyelmeztető, mely segít eligazodni a világban. A profán ezzel szemben

viszonylagosság, rendezetlenség, irány nélkülség.

Templomaink Istennek szentelt hajlékok. Szakrális terek, melyek tájékozódási pontot nyújtanak az értékek viszonylagosságára épülő (modern utáni) világunkban. Kitáruló ajtóik átvezetnek a megszentelt térbe, majd értékekkel felvértezve visszavezetnek a világba. Nem csak kiemelnek, hanem erővel töltönek el a mindennapok küzdelmeihez.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

*Nyitott kapuk
a kolozsvári
unitáriusoknál*

4

*Hogyan készítsük
fiataljainkat
a konfirmációra?*

6

*A verespataki arany-
kitermelés veszélyei*

19

Új úton az UNOSZ

23

„Olld le sarudat a lábadról, mert szent föld ez a hely, ahol állsz!” (2Móz 3,3)

• **A Turulmadár Ifjúsági Iroda és a Kálnoki Unitárius Egyházköz-ség** együttműködésének köszönhetően, az Egyesült Államokban működő **Pro Harvest Hope** civil szervezet és a **Székelyudvarhelyi Közösségi Alapítvány** által működtetett **Unitárius Közösségi Alap** támogatása révén teljes egészében megújult az unitárius közösségi ház konyhája. A befektetés értéke 12 000 lej, amiből a támogatás 10 000, a fennmaradó összeg pedig az egyházközség hozzájárulása volt. A teljes munkálat közösségi összefogás révén valósult meg, az egyházközség tagjai – összesen 25 személy – önkéntes munkájukkal segítettek. A jövőben a modern konyha ötven személyt tud kiszolgálni egy-egy összejövetel alkalmával. Szeptember folyamán a közösségi ház nagytermét tatarozták. A felújított ingatlan az egyházi összejöveteleket, közösségi programokat fogja szolgálni.

• **Augusztus 31-én a falunapok keretében tájházat avattak Szentábrahámon.** A település legregébbi épületeként nyilvántartott unitárius kántorlakot Hargita Megye Tanácsának segítségével újíttatták fel, alakították ki tájháznak. A háromszobás lak első szobájában festett bútorok tekinthetők meg, a középsőben egy állandó fotókiállítás látogatható, a harmadik szobában a gyógynövényekről kaphatnak ismertetőt az érdeklődők.

• Az **Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége szeptember 13–14-én Székelykeresztúron** szervezte meg a hagyományos **Lelkészcsaládok Találkozóját**. Az idén **Magyar unitárius családkép a XXI. században** címmel tartottak fórumot, ahol a jelenlevők a család fogalmának változásait, a mai társadalomban elfoglalt helyét, a lelkesi család szerepét vitatták meg. A találkozón a lelkeszcsaládok bemutakoztak egymás-

nak, a gyermekek számára játékos foglalkozásokat biztosítottak a Gondviselés Segélyszervezet munkatársai jóvoltából, volt minifoci mérkőzés a lelkeszek számára, meglepetés-koncert, borkóstoló. A lelkeszcsaládok találkozója jó lehetőség arra, hogy a lelkeszek és családjaik találkozhassanak, megismerkedhessenek, sajátos problémáikat megbeszélhessék, így esélyt teremtve arra, hogy a szakmai kapcsolatokon túl emberi, baráti kötelékek is kialakuljanak, megerősödjenek.

• **A Marosi Unitárius Egyházkör szeptember 21-én, szombaton** harmadik alkalommal szervezte meg **egyházközi találkozóját Szabédon**. A találkozó 11 órakor ünnepi istentisztelettel kezdődött az unitárius templomban. Az istentisztelet után köszöntések hangzottak el, majd a szabédi unitárius egyházközség énekkarának előadása és szavatelok következtek. Az ünnepi istentisztelet után a résztvevők a kultúrotthonba vonultak, ahol kulturális műsorokra, ismerkedésre, beszélgetésre, közös ebéd elfogyasztására került sor. Az ünnepi műsor keretében felléptek: a szabédi Fürge Lábak felnőt és előkészítő néptáncsoportjai, a mezősámsondi citerazenekar, a jobbágyfalvi Nagy Ferenc férfikar és a Bencédi Ifjúsági Egylet.

• **Szeptember 29-én, őszi hálaadás ünnepén** termék- és terménybemutató istentiszteletet szervezett a **székelyderzsi egyházköz-ség**. A várfal félfödele alatt külön kiállítási helyet biztosítottak azoknak a termékeknek/terményeknek, amelyekért az ünnepelők az idei esztendőben hálát adtak. Az úrvacsora felvétele után sor került a hálaadási termékek megáldására. Demeter Sándor Lóránd székelyderzsi unitárius lelkész frissen megjelenő könyvével adott hálát. *Legyen világosság* címet viselő kötet predikációkat, verseket és el-

mélkedéseket tartalmaz, amelyek együtt „egy lelkész és egy közösség ezredforduló-tájéki útkeresésének tükröképét adják”. Az ünnepet a Terra Sicularum együttes akusztikus hangszerelésű dallamai és a Kornis Kata Asszonykórus zsoltárai szepítették.

Felhívás

Dávid Ferenc-emlékzarándoklat Déván

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) egyházalapító vértanú püspökünk emlékére 1998 óta évi rendszerességgel zarándoklatot szervez. Az emlékzarándoklat helyszíne a dévai vár, melynek falai között 1579 novemberében bekövetkezett haláláig Dávid Ferenc életfogytiglani börtönt szenvedett. A Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa 2011-től a zarándoklatot egyetemes egyházi rangú rendezvénné nyilvánította. Emlékzarándoklatunk korábbi kiírásain Erdély különböző tájairól átlagosan félezer személy sereglett össze a dévai várban.

Az ODFIE és a Magyar Unitárius Egyház szervezésében 16. alkalommal sorra kerülő Dávid Ferenc-emlékzarándoklat folyó év **november 9-én (szombat) 14 órakor** kezdődik a dévai várban.

Az emlékzarándoklat alkalmából a szervezők **rajzpályázat**ot hirdetnek **kisiskolás diákok számára**, két kategóriában: I–IV., illetve V–VIII. osztályosok részére. A **Dávid Ferenc a tordai országgyűlésen** témában meghirdetett pályázat a hitéhez mindhalálíg hú Dávid Ferenc püspöknek kíván emléket állítani.

Beküldési határidő: november 1. Eredményhirdetésre Déva várban, a zarándoklat napján kerül sor.

Postacím: ODFIE 400105 Cluj, B-dul. 21 Decembrie 1989 nr. 9. E-mail: odfie@odfie.hu

FOHÁSZ

„Azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: lélek és élet.” (Jn 6,63b)

Áldott és imádott Istenünk!

Ha megkérdeznénk, hogy mit látsz, ha ránézel az októberi emberre, vajon mit válaszolnál? Megkeseredett, szomorú arcokat, akiknek szemükre csüggedésről, némaságról, fájdalomról, beletörődésről, félelemről árulkodik, vagy pedig azt látod, hogy gondjaikkal harcba szállnak gyermekei, hogy szemük tükrében ragyog az életkedvtől a lélek. Látod-e, hogy az októberi ember bátor, az élet nehézségeivel dacoló vidám, szent izgalomban élő, hálás, kedves, reménykedő, összetartó, megfontolt? Mit látsz? Látod-e azokat a fiatalokat, akik szívükben kis remegéssel néznek a holnap felé, hiszen egy új szakasz kezdődik ismételten életükben? Látod-e a gyászolót, aki imát mormol kedves elhunytjáért? Látod-e azt, aki hálás, mert megtartottad őt, s szeretteit, amikor mindenki arról beszélt, hogy el fog veszni, hogy fel kell adni? Látod-e bennünk a jószágot, a törekvést és a szomjat az életre? Látod-e ezeket az arcokat? Ezek az arcok mind a

te arcodnak a visszatükrözött másai. Áldd meg ezeket az arcokat, s a mögöttük rejtőzködő lelkeket.

Adj a gyermeknek játékot, a fiatalnak életerőt, boldog pillanatok és kitartást, a betegnek gyógyulást, a gyászolónak vigasztalódást, az elhunynak békés pihenést.

Ébressz rá, hogy életünkért a felelősség a miénk. S tudatosítsd azt is gyorsan feledő elménkel, hogy elsősorban önmagunkért felelünk, és csak Neked és saját lelkiismeretünknek tartozunk elszámolással. Ne engedj mások véleménye árnyékában leélni életünket.

Mosd le arcunkról a rárakodott szennyet, a fekélyes reménytelenséget, a megtörtséget. Simítsd ki a gond ráncait, és varázsolj rá egészséges pírt.

Megértünk, Atyánk, arra, hogy már tudjuk, belső ügyeinkben nincs külső felelősségre vonás, büntetés vagy jutalom. Magunk ítélnünk elsősorban magunk felett. Taníts meg, hogy ítékezésünkben ne legyünk értelmetlenül kegyetlenek magunkhoz – így másokkal is elfogadóbbak tudunk lenni. Adj

**CSÉCS
MÁRTON
LŐRINC**

bölcsességet megérteni, hogy cselekedeteink, beszédünk, jellemvonásaink, érzéseink, gondolataink már magukban hordozzák összes jó és rossz utóhatásukat. Elkerülhetetlenül végigéljük valamennyit.

Adj Jó Atyánk lelki békét, könnyed életet, és add meg a mindennapi kenyér mellett a mindennapi szeretetet, jó szót, a mindennapi zsigerekig lehető teljességérzetet.

Adtál újabb lehetőséget, időt. Imádkozzunk az erőért, hogy meg tudjuk állni helyünket ott, ahová Te állítottál.

Óvj a szorongások mocsaras, lápos vidékeitől, a magánytól, a csalódásoktól, a magunkra hagyatottságtól. Hadd óvjon – mint nagykabát a hidegtől –, az emlékezés a csüggedéstől, a remény, a kitartás a feladástól. S adj erőt, hogy nap mind nap szembe tudjunk nézni önmagunkkal, embertársainkkal. Segíts, hogy arcunkra továbbra is mint a Te arcod lelket és életet rejtő visszatükrözésére tudjunk tekinteni.

Hallgasd meg imádságunkat a Te neved dicsőségére, a mi jólétünkre. Ámen.

Hármas ünnepi évet nyitottunk meg a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban

A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban, újkori hagyományunk szerint, 2013. szeptember 16-án az iskola nagy épületének parkjában került sor a 2013/2014-es iskolai tanév megnyitójára. Az ünnepély a diákok bevonulásával kezdődött, mely bevonulás mindenkor fénypontja az a pillanat, amikor a végzős, tizen-

kettedikes diákok kézen fogva vezetik be az előkészítő osztályos kisdiaákat az iskola közösségébe. Ennek a bevezetésnek szertartásos tükörképe 2014. május 29-én fog megelevenedni, amikor elballagó diákjaink búcsúztatása és megüresedett helyeinek betöltése éppen ezekre, a most bevezetett kisdiaákra hárul. Megható és ugyanakkor biztató szertartásos mozzanatok ezek, amelyek azt a szellemiséget próbálják kifejezni, amely az alapját képezte a 20 évvel ezelőtt újraalakult unitárius oktatási intézményeknek.

A székelykeresztúri Múzsák és Erények otthonában idén a 410 diákot 32 fős tanári kar fogadta, melynek élén Varró Margit igazgató áll. Az évnyitón András Bene-dek igazgatóhelyettes, egyházi előadótanácsos az iskola hármas ünnepi évét nyitotta meg, melyet „Berde-év”-nek neveztünk el. Közismert, hogy a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium alapítását Egyházunk 220 évvel ezelőtt határozta el az 1793-ban tartott homoródalmási zsinaton. 45 év kommunista elnyomás után Egyházunk 1993-ban kapott jogi lehe-

tőséget arra, hogy a nagy múltú iskoláinkat újraindítsa. Így idén ünnepeljük az iskola újraindulásának 20 éves évfordulóját. Az újraalapítás után 2008-ban nyílt arra lehetőség, hogy iskolánk felvegye az unitárius jótévközi fedelmének, Berde Mózesnek a nevét. Így egészül ki az idei többszörös évfordulós sor Berde Mózes halálának 120 éves évfordulójával.

A Berde-év keretében szervezésre kerülő alkalmi tevékenységek során iskolánk névadójának szellemiségét igyekszik elmélyíte-

ni belső közösségének és a szélesebb közvéleménynek tudatában. Első lépésként szeptember 22-én, Berde Mózes halálának pontos évfordulóján a székelykeresztúri unitárius templomban emlék-istentiszteletre, illetve ünnepi koszorúzásra került sor. Ez alkalommal tisztelettel emlékeztünk a hármasszáz éves évfordulóra és azokra az előttünk járó nagy személyiségekre, akiknek köszönhetően intézményünk és közösségünk ma is létezhet és fejlődik.

LAKATOS SÁNDOR

Nyitott kapuk a kolozsvári unitáriusoknál

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

Miért jó, ha tárva a kapu?

Nagyszabású rendezvénysorozattal lepték meg Kolozsvár érdeklődő lakosságát szeptember 16–22. között a városban tevékenykedő unitárius szervezetek és intézmények. A Magyar Unitárius Egyház Püspöki Hivatala, a három kolozsvári egyházközség, a János Zsigmond Unitárius Kollégium, az UNOSZ, az ODFIE, a Gondviselés Segélyszervezet, valamint az Unitárius Óvoda és Bölcsőde közös szervezésében megvalósult *Nyitott kapuk a kolozsvári unitáriusoknál* elnevezést viselő program célja azon vallási, szellemi, történelmi és kulturális értékek felmutatása és tudatosítása, mellyel az unitárius közösség hozzájárult a város történelméhez, fejlődéséhez, kultúrájához.

A rendezvény főszervezője, Rácz Norbert, a belvárosi egyházközség lelkésze így indokolta a rendezvény szükségességét: „A kolozsvári unitáriusok sajátos közösségben élnek. Egyfelől a legtöbben tudatában vannak,

hogy a város és felekezetük igen szoros kapcsolatban áll történelmileg egymással, másfelől viszont lényegében kettős szórványhelyzetben vannak. A szinte négyszáz-ezer fős városban nemzeti vonatkozásban, illetve a hatvanezres magyar közösségen belül felekezeti szinten. Ebben a helyzetben a vallási identitás halványulása mármár természetes folyamatnak minősül. Szükséges tehát a felekezeti öntudat megerősítése annak érdekében, hogy ez a bomlás fékeződjön, lehetőleg fordított irányt vegyen. Ugyanakkor fontos az is, hogy a város nem unitárius, sőt nem magyar lakosai is megismerjék azt a több évszázados kultúrát, amely igen aktívan formálta Kolozsvár arculatát, és amelyről – fájdalom – mára alig tud a szélesebb közönség. A fenti helyzetre az egyik áfium egy fesztiválszerű rendezvénysorozat, amely minden korosztályt és érdeklődési kört meg kíván szólítani. Egy olyan ünnep, amely által az aktív unitárius megerősödhet felekezeti hovatartozásában, és megismerheti hittestvéreit, a passzívabb rétegben – akár a sajtóviszhang révén – újra fellángolhat az egyház iránti érdeklődés, a más felekezetűek pedig ráeszmélhetnek a szellemi és tárgyi gazdagságra, amely mellettük, körülöttük létezik.”

Egészhetes programsorozat

A hét során az unitárius értékeket bemutató kiállítások, előadások, komoly-, nép- és könnyűzene-koncertek, kerekasztal-beszélgetések, áhítatok, borkóstoló, unitárius vonatkozásokat ismertető várostúrák, gyermekprogramok várták az érdeklődőket.

A rendezvények közül több program is igen sikeresnek bizonyult. Az *Unitárius évszázadok* kiállítás fel-

csigázta a város bizonyos rétegeinek érdeklődési körét. A püspöki házban szervezett rendkívüli kiállítás teremről teremre, illetve századról századra vezette végig a látogatót, klenódiумok és korabeli kiadványok, dokumentumok révén az unitárius egyház történetén. A képműállítások (Nagy Ferenc és Felházi Ágnes) és Meister Éva színművésznő *Psalmus Hungaricus* című önálló előadást is igen népszerűnek bizonyultak. A komolyzene koncertekre több százan ellátogattak. A felsorolt programok között voltak igazi ínycsiklések is, mint a Bartók Béla 44 hegedűduóját és azok tiszta népdalforrását előadó est, vagy az *Unitárius utca* programjainak színes, alternatív részletei, amelyek a forgalmas Dávid Ferenc utcán sétálókat szólították meg.

Értékünk az iskola

A rendezvény keretében ünnepelte meg Erdély egyik legrégebbi és legnevesebb oktatási intézménye, a János Zsigmond Unitárius Kollégium fennállásának 456. és újraindulásának 20. évfordulóját is. Az új tanévet közel 800 diákkal és 60 nevelővel kezdő iskola tanárai és diákja is színes programmal kapcsolódtak be a hét tevékenységeibe. Megható és felemelő volt a csütörtöki jubileumi istentisztelet a belvárosi unitárius templomban, a Felvinczi György díszterem avatóünnepsége és a Péterffy Gyula Kórus fellépése. Emlékeztet volt a vasárnap esti záró mozzanat Szabó Balázs *Bandája* együttes koncertjével, valamint a 456 *lampionnal* (436 fehér, 20 piros), amelyeket a Kollégium udvaráról engedtek az ég felé a jelenlevők, és amely fényessé varázsolta Kolozsvár éjét.

Nyitás, másképpen

A rendezvény programjának az összeállítása rendjén fontosnak tartották a szervezők a román lakosság megszólítását is. Több előadással, egy várossétával, több koncerttel, illetve az Unitárius utca többnyelvűségével is meg kívánták szólítani a város többségi la-

kosságát. Nem osztatlan sikerrel. *„Sajnálattal kell megfogalmazni, hogy ez a rész bizonyult a leghalványabbnak a rendezvényen belül. Sem a szervezők nem voltak képesek megfelelő erőbedobással odafigyelni rájuk, sem a lakosság nem bizonyult fogékonnak a kínálattal kapcsolatban. Ami mindenképp elgondolkodtató: eszközeink hiánya ezen a téren. A más területeken bizonyított kreativitás és lendület bágyadt magatehetetlenségbe csap át, amikor ezzel a problémával szembesülünk. Egyházunknak komolyan el kellene gondolkodnia azon, hogy ki kíván-e lépni nemzetiségi korlátai közül, illetve ha igen, akkor ezt hogyan, ki által, mikor, mivel és hol teszi meg. Jól példázza a fentieket az a tény, hogy míg a magyar sajtó napi rendszerességgel beszámolt a rendezvényről, a román nyelvű szakmatársai meg sem említették annak létezését, pedig meg lettek szólítva, csak nem biztos, hogy a megfelelő módon”* – értékelt Rácz Norbert.

Újra kinyílnak a kapuk

A szervezők becslése szerint a rendezvényen – leszámítva az Unitárius utca programjait – mintegy ötezer ember vett részt. A visszajelzések – mind az unitáriusok, mind a más felekezetűek részéről – igen pozitívak. Mindenképp felcsigázta a kolozsváriak fantáziáját, akik várják a folytatást.

„Rendezvényünk lejártaival az egyértelmű válasz arra a kérdésre, hogy ez miért volt jó az unitáriusoknak az a tény, amit így fogalmazhatunk meg: »Jó unitáriusnak lenni!« Jó azoknak, akik részt vettek a programokon, és jó azoknak is, akik hallottak róluk, akiknek barátai, munkatársai, szomszédai hívták fel a figyelmét a rendezvényre, megkérdezve tőlük azt, hogy ugye, ők is ennek a felekezetnek a tagjai. Jól esik a nem unitáriusok

elismerése, a rácsodálkozásuk a szellemi és tárgyi kincseinkre és kicsiny közösségünk erejére.” – mondta a belvárosi lelkész. Egyelőre még a rendezvény kiértékelése, a pozitívumok és hiányosságok számbavétele van napirenden. Azonban már most bizonyosnak tűnik, hogy jövőre is lesznek *Nyitott kapuk*, sőt a most kinyitott, elsősorban lelki természetű ajtók nem zárulnak be.

Hogyan készítsük fiataljainkat a konfirmációra?

Gondolatok a Konfirmandusok Mozdótábora kapcsán

CZIRE SZABOLCS

Idén július 15–21. között harmadik alkalommal került megrendezésre a Konfirmandusok Mozdótábora. Megállapítható, hogy a rendezvény egyre inkább beépül az egyházi köztudatba, és évről évre többen jelentkeznek, sőt a következő évekre is előjegyzik a helyeket. A tábort összeszokott csapat vezeti, a programon aránylag keveset változtatunk, éppen ezért a korábbi évek részletes beszámolóit többségükben most is érvényesek. Ezért a beszámoló jellegű részt most csak rövid utalásokban elevenítem fel, hogy utána valami nagyon fontosról ejthessek szót. Nézzük hát a hetet madártávlatból.

Madártávlatból a hét

A hetven táborlakó Kolozsvárról indult, majd színes tevékenységek által jutott egyre közelebb a hitélmény elmélyülésén keresztül az egyre mélyülő szeretet átéléséig: kolozsvári ismerkedés, városnézés és alternatív programok, kirándulás Torockón és a Tordai-hasadék körbегyaloglása, országgyűlési dráma a tordai templomban, rotációs csoportok, sport, U-faktor tehetségkutató, buli és strandolás Székelykeresztúron, Homoród menti templomokban zsoltáréneklés és harangszemle, bástya foglalkozás, kiscsoportos tevékenységek, bölöni látogatás és gigászi tábor-tüzes-gítárhangos táborzárás Nagyajtán. Vasárnap örömkönnye és az egyház iránti hűség sokféle nyilvánításával ért véget az idén a konfirmáltak táborra. A táborozók mindent olyan intenzíven éltek meg, mint akik pontosan tudták, hogy egyszeri alkalomról van szó, és az itt nyert hit lendülete (a molinó mottója) sokáig ki kell, hogy tartson.

Konfirmációi felkészítés

A tábor egyik rotációs programrészét arra szántuk, hogy kiscsoportokban mélyen elbeszélgezzünk a fiatalokkal a konfirmációs felkészítéssel kapcsolatos tapasztalataikról, a konfirmálás jelentőségéről és a teljes folyamat személyes hozadékáról. A beszélgetés folyamán tudatosítottuk a résztvevő fiatalokban, hogy vallomásaik a következő nemzedékek felkészülését segíthetik, tehát ők ennek tudatában voltak nagyon őszinték és közlékenyek. Ne okozunk nekik csalódást! Most a beszélgetés néhány fontosabb tanulságát szeretném megosztani annak reményében, hogy az ősszel induló idei konfirmációi felkészítésekhez ezek hozzá tudnak járulni.

Csapatépítés az alapja mindennek

A fiatalok többsége fájdalommal mesélt arról, hogy a felkészülés folyamata nem kapott a lelkész részéről közösség-összekovácsoló figyelmet, azaz nem segített tudatosan csapattá formálódni. Az ismeretség így a konfirmandusok között – főként városban – többnyire felszínes maradt, ami az ünnepség után valószínűleg visszaidegenül. Volt néhány szerencsés fiatal is, akik pozitív élményekről tudtak beszámolni: kirándulások, tábor, bulik, szociális és más alternatív tevékenységek.

Javaslat: *A felkészítés folyamán, különösen annak korai szakaszában, fordítsunk kiemelt figyelmet a konfirmációra készülő fiatalok érzelmi bevonására, közösségi kötődésének a kialakítására, azaz formáljuk őket „baráti” csapattá.*

Fontos, hogy a csapatépítést terjesszük ki a szülőkre is, hogy időben megismerhessék a folyamat mibenlétét és osztozzanak a közös célban.

A kátéóra nem iskolai óra

A kátéórákon történekről a résztvevőknek szintén nagyon eltérő tapasztalataik voltak. Többen arról számoltak be, hogy a kátéóra egy unalmas iskolai órára hasonlít, ahol a lelkész kiadja magolásra az anyagot, aztán felelés formájában számonkéri. (Ezt az érzetet tovább fokozhatja, ha a felkészítés osztályteremben zajlik.) Elégé tekintélyelvű a hangulat, érzelmileg nem kellemes a folyamat részesének lenni, minden alkalommal erőt kell vegyen magán a fiatal, hogy elmenjen. Ezzel szemben néhányan arról számoltak

be, hogy a kátéórák nagyon hangulatosak, a lelkész érdekesen elmagyarázza a kérdéseket, és izgalmas beszélgetések alakulnak ki. Elmondhatják a véleményüket, és a végén mégis arról tudnak meggyőződni, hogy a kátében szereplő formula többnyire jó foglalta annak, amiben hinni tudnak, amit mai emberként vállalni lehet.

Konkrét példákra kérdeztünk rá. Több embernek nehézséget jelentenek például az olyan típusú kérdések, hogy *Mit értünk azon, hogy Isten igaz?* A Káté azt mondja, Isten igaz volta azt jelenti, hogy Isten megítéli életünket és minden cselekedetünket, a jót jutalmazza, a rosszat bünteti. Csakhogy – kérdezik –, a mai ember relativizálódott jó és rossz érzetével, mi minősül jónak és rossznak? Tényleg léteznek ilyen fehér-fekete kategóriák? Isten, aki a szíveket és a szándékokat látja, nem viszonyul árnyaltabban? És akkor hol van a mindent átható szeretete, ha úgy ítélt, mint egy moralizáló közösség? Nos, efféle kérdések merülnek fel ezekben a fiatalokban, mert ezek a fiatalok – ha netán valaki másként vélné – gondolkoznak!

Javaslat: *A kátéórákra a lelkész készüljön, és tekintse a fiatalokat érdeklődő, kereső, értelmes lényeknek, akik az unitarizmust nem bemagolni akarják, hanem megérteni és megszeretni.*

Ugyanakkor: *a „tananyagot” ne csak a Káté jelentse, hanem a gyülekezet és az egyház életének múltbeli és jelenbeli valósága is.*

Ne vessünk velük

Néhány érdekesebb elszólásról, poénról is beszámoltak. Ne vessünk együtt velük ezeken, hogy együtt tudjuk komolyan venni azt is, ami komoly. Egyiküknek így botlott a nyelve: az imában „inkább testi, mint lelki jókat kérjünk”. Volt, aki szerint „a keresztes nem helyes, és nem is szokta senki”, és olyan is volt, aki az úrvacsorára „belső lelki közösüléssel” készült. Hát, végül ebből is lehetne teológiát építeni!

Javaslat: *Gyakran csak akkor tudjuk meg, hogy mit is gondolnak az egyes kérdésekről, ha megengedjük a poénosabb gondolataikat is hallatni, persze a jó ízlés határain belül. A közvetlenség és őszinteség fontos nevelői eszköz tud lenni.*

A kátéóra vallásos együttlét

Több fiatal kifejezetten hiányolta, hogy a kátéóráknak nincs meghatározó lelkisége. Jó esetben az elején és a végén elmondanak egy formális imát, de mintha végig másról szólna, mint az itt és most valóságáról: felkészülés egy ünnepségre. A tanításnak nagyon szűk a fókuszpontja, csak kognitív tartalmakra néz.

Javaslat: *A felkészülés avassa be a fiatalot az unitárius lelkiségbe is, ne csak annak tanaiba. Törekedjen pozitív érzelmi ráhatást és vallási élményt létrehozni. Legyen közös imádkozás, legyen szép éneklés, legyen közösen átélt mély csend is.*

A lelkész vegye komolyan, amit komolyan akar vetetni

A legfájdalmasabb vallomások arról szóltak, hogy a lelkész nem tartott rendszeres felkészítőt, a csoporttagok jóformán nem is találkoztak. Olyan is volt, aki a kátéból összesen 8 (nyolc!) kérdést tanult meg, és abból nagyon hamar megjelölte a lelkész, hogy melyik hármat kell majd az ünnepségen felmondania. Micsoda utánpótlás-nevelés! (Miközben ilyen helyen statisztikai mutatókkal kérkedünk!) Ahol nem ilyen fájdalmas a valóság, ott is visszas jelenséggé él meg a fiatalok, hogy a lelkész idejekorán kijelöli a kérdéseket, és „csak azokat kell tudni”. Mintha az ő életében csak ezeknek a hitigazságoknak lenne szerepe.

Néhány esetben kiemelkedően pozitív példák is hangzottak el. Például a korondiak arról számoltak be, hogy a káté tudásának kötelezettsége annyira él a közösségben, hogy otthon a szülők kérdezik ki mind a 136 kérdést, mert „szégyen azt nem tudni”. A lelkész azzal jutalmazta a kiváló teljesítményt, hogy egy „hosszú kérdést” kapott pluszba az illető, amit az ünnepségen a találomra kapottak mellett biztosan elmondhatott.

Javaslat. *A felkészülés sikerélménye arányban áll a belefektetett munkával. A lelkész igyekezzon a teljes kátét átvenni a fiatalokkal, annak ismeretéről meggyőződni, és csak azt követően tervezze az ünnepség szereposztását. Lehetőleg szervezzünk köri vagy regionális kátéversenyeket.*

Az úrvacsora különös odafigyelést igényel

A beszámolók arról tanúskodnak, hogy a fiatalok többsége nem érti meg az úrvacsora-vétel lényegét, és így annak mélységét képtelen átélni. Többen arról beszéltek, hogy a szertartás alatt arra kellett koncentrálniuk, hogy ne robbanjon ki belőlük a röhögés. Viccesnek találják azt, hogy féltérdre kell ereszkedniük (ahol kell), aztán a komolykodó hangulatot. Ez nagyon szomorú tény, ha arra gondolunk, hogy a konfirmáció épp ezt a szertartást nyitja meg számukra.

Természetesen itt is voltak pozitív beszámolók, amelyek szemmel láthatóan nagy hatással voltak a többi jelenlevőre. Ők elmondták, hogy a lelkész részle-

tesen „beavatta” őket az úrvacsoravétel jelképiségébe, a rítus jelentésébe, és így sikerült nagyon mélyen megélniük azt.

Javaslat: Az úrvacsorára való felkészítés kapjon különös figyelmet. A lelkész legjobb tudása szerint próbálja bevezetni a tanítványokat a szertartás mélységébe, hogy az vallási élmény szintű átélést kapjon részükről. Sokszor ebben a személyes vallomás segít, ezért ne tartózkodjunk benső történeteinkről őszintén és a tanító szerepével beszélni.

Tudományos konferencia Körmöczy János munkássága emlékére

2013. szeptember 13–15-én, Kolozsváron, a Magyar Unitárius Egyház Dávid Ferenc termében, *Körmöczy János és a kortárs eszmei áramlatok* címen nemzetközi tudományos konferenciára került sor. A konferencia társszervezői a Magyar Unitárius Egyház, az Erdélyi Múzeum-Egyesület, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Magyar Irodalomtudományi Intézete, a BBTE Magyar Filozófiai Intézete és a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Régi Magyar Irodalom Tanszéke.

A konferencia célja Körmöczy János (1763–1831) személyének és munkásságának ismertetése és népszerűsítése volt a magyar és európai köztudatban. Mivel hatalmas hagyatéka jórészt feldolgozatlan, a szervezők digitálisan juttatták el a fontosabb Körmöczy-szövegeket az előadókhoz, és tették lehetővé az előadások megszületését.

A konferencián budapesti, szegedi, göttingeni és kolozsvári filozófusok, irodalom- és művelődéstörténészek, egyháztörténészek mutatták be Körmöczy munkásságát, és szólaltatták meg több mint 2000 oldalas kéziratok hagyatékát.

A másfél napos konferencia alatt a 18. századi eszmei áramlatok, a német egyetemek és az erdélyi peregrinusok kapcsolatainak bemutatása által rajzolódott ki az a háttér, amelyben Körmöczy János élt és alkotott tanárként, fizikusként, matematikusként, filozófusként, fordítóként és unitárius püspökként.

A konferencia pénteken délután kezdődött. Itt többek között a felvilágosodásról, az erdélyi kantianizmusról, Körmöczy peréről és az erdélyi nonadontista hagyományról volt szó. Szombaton, a délelőtti ülészen, Körmöczynek az unitárius egyházi levéltár kialakításában betöltött szerepéről, az angol unitárius mozgalommal való kapcsolatáról, egyetemi és göttingeni éveiről, az unitárius kollégium fizikaszertárának alapításáról hangoztak el előadások. A délutáni ülészen főként Körmöczy filozófiájáról volt szó, a különféle előadások filozófusi pályakezdetéről, poétikáról, nevelési kérdésekről, Körmöczy „val-

Zárásként

Megnyugodva tapasztaltuk, hogy a konfirmáció szükségességéről kivétel nélkül pozitívan nyilatkoztak a fiatalok. Még a VII. osztályos kort is megfelelően tartották. Utólag nézve nagyon szükségesnek gondolják, amelyet (még mindig) ebben a mondatban összegeztek: „mert megismerjük vallásunkat”. A szokás még visz előre. Vegyük hát mi, lelkészek és szülők is komolyan!

lástalanságáról” értekeztek. Az ülészeneket viták és beszélgetések követték.

Az előadások végén a jelenlevők kiállításat tekintettek meg Körmöczy munkáiból az Egyházi Képviselő Tanács termében.

A konferencia munkálatait vasárnap kirándulás zárta. Az előadók ellátogattak a Küküllő menti Magyarsárosra, a néhai püspök szülőfalujába, ahol ünnepi istentisztelet keretében Kovács Sándor teológiai tanár, a konferencia tudományos titkára, Körmöczy János egyik prédikációját olvasta fel, majd a szervezők és a résztvevők megkoszorúzták a Körmöczy János emlékére állított kopjafát. Az ünnepség a magyarsárosi unitárius egyházközség által szervezett szeretetvendégséggel ért véget.

A konferencia résztvevői a Körmöczy-kiállításon.
Márkó László felvétele

A konferencia munkálatainak összegzéseként megállapíthatjuk, hogy az unitárius egyház levéltára hatalmas „kincsesbányával” rendelkezik, mely kutatásra és kiadásra vár. Öröm volt látni, hogy a nagynevű előadók mellett, a konferencia résztvevői között a témában érdekelt fiatal kutatók is jelen voltak, és reméljük, hogy a szervezők terve a konferencia előadásainak kötetben való megjelentetéséről a jövő évben valósággá válik.

PAP MÁRIA

LÉLEKGYAKORLAT

Kétségek nélkül

**DEMETER
SÁNDOR
LÓRÁND**

„Mindenütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be, kétségkedünk, de nem esünk kétségbe.” (2Kor 4,8)

A páli textus alapján e lélekgyakorlatnak témája a kétségbeesés. A népszerű amerikai filmvígjátékban hangzik el, hogy „Olykor mindnyájunkat elfog a kétségbeesés, s ha legyőzzük, akkor jövőnk rá, hogy milyen erősek is vagyunk valójában.” (Született feleségek) A textus és az idézet is arra tanít, hogy a kétségbeesést le kell győzni, távol kell tartani.

Mi is az a kétségbeesés? A kifejezés játékos értelmezésénél maradva, aki kétségbeesett, az egyszerre két valamibe esett bele. Népdalos állapot ez, amolyan két út áll előttem, melyiken induljak? Minden jónak tűnik, de semmi sem egyértelmű. Mindkettő hívogat, de egyikbe sem lehet belelátni.

A lényeg az, hogy a kettő közül választani kell. Dönteni.

Ha nem akarunk kétségbe esni, a kétségbeesést távol akarjuk tartani magunktól, le akarjuk győzni, akkor meg kell tanulni dönteni. Dönteni és választani a kettő (vagy

mostanában a sok, a több, és a még több) közül egyet. Az életben eredményt csakis akkor érhetünk el, ha egyszerre csak egy feladatra figyelünk. Arra összpontosítunk, koncentrálunk, fókuszálunk.

Ha jól akarunk dönteni, akkor tudnunk kell azt, hogy miért lelkesedünk. Az életben ugyanis arra a feladatra tudunk koncentrálni, összpontosítani, amelyért lelkesedünk is.

Dönteni nehéz. Nehéz megtalálni azt, hogy miért lelkesedjünk, még nehezebb, ha kettő, sok, több, vagy még több közül kell választani.

Ebben kívánok most segíteni egy egyszerű gyakorlattal, amelynek neve gumikötél-modell.

1. Írjuk le, hogy mi tart vissza és mit érzünk vonzónak? (Azért tegyük fel így a kérdést, és nem a mi szól ellene és mellette formában, mert így pozitív hozzáállásra kapunk ösztönzést.)

Azt is javasolhatnám, hogy válasszuk ki azt, amelyik részen több a meggyőző információ. Azonban jobb, ha tisztázzuk, hogy amit válasszunk az nem csak az érvekért

jobb, hanem azért is, mert tudjuk, hogy lelkesedünk is érte. Amikor valamiért lelkesedünk, akkor azt érezzük, hogy öröm, bizakodás és hála árad belőlünk. Így hát folytassuk tovább a gyakorlatot úgy, hogy ellenőrizhessük, jól döntöttünk-e?

2. Adjunk időt és lehetőséget magunknak, hogy egyedül maradhassunk a döntésünkkel.

3. Gyújtsunk meg egy szál gyertyát. (Nagymamám szerint, ez azért jó gyakorlat, mert tisztítja a szívet.)

4. Nézzünk a gyertya lángjába, és mondjuk magunknak: Az élet most zajlik. Minden pillanatában történik valami. Most is. Döntésem egy olyan történés, amely meghatározza az életem.

5. Kérdezzük meg magunktól: Valóban lelkesedem azért, ami mellett most döntöttem?

Döntöttünk valami mellett. Ez már önmagában is jó, mert a kétségek közül kiválasztunk egyet, amivel foglalkozni akarunk. Ha azért még lelkesedni is tudunk, biztosak lehetünk benne, hogy jó döntést hoztunk. Többé ne legyenek kétségeink!

Nagyvilág

• 10 év börtön jár a Biblia terjesztéséért

Tízéves börtönbüntetésre ítélték egy vádlottat a Biblia terjesztéséért Iránban, miután a bíróság szerint a tett az iszlám állam elleni bűncselekménynek számít. Bírósági iratok szerint az iszlám vallását feladó, megkeresztelkedett elítélt bevallotta, hogy feladatának tekintette a hittérítést, e célból pedig a Biblia 12 ezer példányát osztogatta szét. A férfi lakásán tartott decemberi házkutatás során a hatóságok hatezer Bibliát és számos más keresztény kiadványt találtak.

Keresztény szervezetek szerint az esetek azt jelzik, hogy az iszlám köztársaságban egyre nagyobb nyomás nehezedik a kikeresztelkedő emberekre, a fiatalok kereszténység iránti érdeklődésének növekedését pedig aggodalommal figyelik a hatóságok. (origo.hu)

• Magyarországi vallásoktatás: nehéz helyzetben a kis létszámú felekezetek

A törvény nyújtotta vallásoktatási lehetőséggel csak a nagy egyházak tudnak élni, a kis felekezetekben továbbra is egyházközségi keretek között fog folyni a vallásoktatás, mert nehezen tudnak legkevesebb 12 főből álló vallásórás csoportokat létrehozni az iskolákban. Az állam ugyanis csak ekkora létszámú csoportok után folyósít támogatást.

A kisebb létszámmal bíró egyházaknak, például az unitáriusoknak, ez gondot okoz. Sok helyen így valószínűleg a lelkészek fogják elvállalni töredék óradíjért vagy térítés nélkül a tanítást, mivel teljes állású hitoktatót nehéz lesz majd találni. (vg.hu)

(K. B. Z.)

Székely Mózes emléke Brassóban és Felsősófalván

A történet 1889-ben kezdődött, amikor az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület emléktáblát állított a Brassó közelében 1603. július 17-én elesett hős fejedelem emlékére Brassóban. A vörös márványtáblára a következő szöveget vésték:

Hős SZEKELY MÓZES feje itt porladt koszorútlan

Ámde a hű kegyelet kőbe íratta nevét.

EMKE 1889

A táblát a Kolostor utcai (ma Mureșenilor) egykori magyar ház, a Vigadó falán helyezték el. A kommunizmus idején a Vigadó épületét az állam elvette, és mozi-teremmé alakította. Az átalakítási munkálatok rendjén találták meg a táblát, s az volt a parancs, hogy a táblát meg kell semmisíteni. Buzgó unitáriusaink „ellopták” a „halálra ítélt” márványtáblát, és a templom melletti tyúktól alá rejtették el. Itt „lapult” az emléktábla, több mint harminc esztendeig. A rendszerváltás után előszedték, letisztították az amúgy jó állapotban megmaradt márványtömböt, és egy fémből készült állványon helyezték el a templom udvarán. Később, 2003-ban, a hős fejedelem halálának 400. évfordulóján a brassói unitárius közösség is megemlékezett Székely Mózesről. Ak-

kor felújítottuk az emléktáblát, és templomunk portikusában helyeztük el. Azóta is ott van, őrizve a hős székely, unitárius fejedelem emlékét.

2013. augusztus 25-én, vasárnap meghitt ünnepség részeként avatták fel Székely Mózes erdélyi fejedelem mellszobrát Felsősófalván. A Felsősófalvi Kodáros Egyesület kezdeményezésére, közösségi összefogással állított emlékmű jelzi: a magyarságnak bőven vannak hősei, nagyjai, akik életük és cselekedeteik révén példát mutatnak az utókornak.

Az ünnepi istentisztelet után az egybegyűltek a szovátai 15. Mátyás Huszárezred vezetésével a helyi háziorvosi rendelő elé vonultak. Az épület előtt kialakított zöldövezetben kapott helyet a Miholcsa József szobrászművész által faragott Székely Mózes-mellszobor.

A leleplezés után ünnepi beszédek sora következett: felszólalt többek között Bokor Sándor, Parajd polgármestere, a testvértelepülés, Szegvár képviselőjében Gémes László polgármester, Nyágrus László, a Felsősófalvi Kodáros Egyesület elnöke, Miholcsa József, a szobor alkotója, valamint Szekeres L. Sándor, Szász Tibor András, helybeli református és Máthé Sándor brassói unitárius lelkész, aki annak a reményének adott hangot, hogy: „... hasonló emlékművek fogják ennek az igazán nagy embernek, az egyetlen székely erdélyi fejedelemnek az emlékét őrizni.”

Az újonnan állított szobrot Kántor Csaba, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökhelyettese áldotta meg, mondván: „Székely Mózes szellemiségének ez a megformálása hirdeti az erdélyi magyarságnak, hogy csak így érdemes élni és harcolni.”

Az esemény zárásaként Bokor Sándor köszöntötte meg a Felsősófalvi Kodáros Egyesület kitaró munkáját, illetve a támogatók hozzájárulását. „Székely Mózes nemcsak nevében, hanem szívében is valódi székely volt. Helyénvaló tehát, hogy Felsősófalván, a Sóvidék ősi településén álljon szobra” – summázott a községvezető.

Az ünnepségen unitárius képviselőben Boros János háromszéki egyházköri felügyelőgondnok, Vass Mózes, Szovátán élő nyugalmazott lelkész és neje, valamint jelen sorok szerzője vettek részt.

MÁTHÉ SÁNDOR

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Női összetartás

Napfényes nyárutón nőszövetségi találkozón vettünk részt. A szervezők úgy döntöttek, hogy a vendégház és egy hatalmas fenyőfa árnyékában félkörbe ülve hallgassuk meg egymást.

Az egyik előadó beszéde közben egyszer csak váratlan vendég jelent meg, a szomszéd kutya. Magabiztosan besétált és leült a félkör közepébe. Mintha

csak azt mondta volna: bocsánat, hogy elkéstem. A házigazda jónak látta diszkréten kikísérni a hivatlan vendéget. Az előadó szünetet tartott, majd így értékelte az epizódot: Most legalább senki sem mondhatja, hogy a kutyát sem érdekli az, ami itt folyik – azután folytatta beszédét.

Utóbb kiderült, nem egészen véletlen jelenetnek voltunk tanúi, ugyanis a betolakodó kutya nőtény volt.

ASZTALOS KLÁRA

LÉLEK-TÉR-KÉP

Az elfolyó idő

Szinte öntudatlanul dúdolni kezdem a Piramis együttes *Ha lenne két életem* refrénű dalát olyan helyzetekben, amikor nagyon érdekes eseményről kell lemondanom azért, hogy egy másikon ott legyek. Persze ilyenkor még jobban átélem azt, hogy az idő véges erőforrásaink egyike.

A marosvásárhelyi unitárius és unitárius-univerzalista nők második világtalálkozóján döbbsentem rá arra, hogy az időbeosztás és a minőségileg eltöltött idő egyetemes téma. Csíkszentmihályi Mihály gondolata, hogy jó esetben hetvenöt, szerencsés esetben kilencven év áll rendelkezésünkre, mindig erős reakciót vált ki a diákjaimból. Az idő múlása megfoghatatlan jelenség, csak „termékét” észleljük.

Gondoltál már arra, hogy milyen gyorsan és észrevétlenül repülünk át a pillanatokon? Vetted sorba, hogy mire használsz az idődet? Kedvenc tevékenységeidre milyen gyakran kerül sor? Töltekezésre, önfenntartásra vagy netán alkotásra szánod ezt a véges erőforrásodat?

Írásom címe kölcsönvett. Salvador Dalí szürrealista festményének hasonló címe van, amelyen az idő múlását három folyékony falóra szimbolizálja.

A lélektan bevezette a szubjektív idő fogalmát. Az objektív, fizikai időtől meg kell különböztetnünk a szubjektív időt, vagyis azt, hogy mennyi ideig tart valami, saját megélésünk szerint.

Az az idő, amelyben valami történik, változik, hosszabbnak tűnik, mint az „üres” időtartam. Ebből az következne, hogy minél több a történés, tehát minél több eseményt kell feldolgoznia az idegrendszernek, annál hosszabbnak becsüljük az adott időszakaszt. Ez az össze-

függés azonban csak a múltra vonatkozó visszaemlékezéseinkre érvényes. A jelen átélésének idejére nézve fordított helyzet áll fenn. Minél eseménytelenebb – kitöltetlenebb – az idő, és minél egyhangúbban telik, annál hosszabbnak tűnik az átélésben; minél gazdagabban és tartalmasabban van kitöltve, annál rövidebbnek.

Vártál már bármilyen eredményre, műtőterem előtt vagy vizsga után? Neked, aki „csak vár”, ugye milyen nehéz és hosszú a várakozás, aki meg műt vagy dolgozatot javít, annak szalad az idő.

Lényeges nemcsak a tartalmaság, de az emocionalitás előjele is: az emocionálisan pozitív eseményekkel kitöltött időt rövidebbnek, míg a negatív előjelűt hosszabbnak érezzük.

Bagdy Emőke *Pszichofitness* című könyvében azt tanácsolja, hogy reggel ébredés és felkelés között csukott szemmel próbáljuk magunkat ráhangolni arra, hogy ma egy csodálatos napunk lesz.

A jelen átélésében szerepet játszik a várakozás, a jövőre való beállítódás is: a kíváncsi esemény várásának ideje meghosszabbodik, a nem kíváncsi lerövidül. Gyermekünk csodaváró karácsonyt megelőző időszaka jó példa erre.

Mi az oka a múlt és a jelen átélésében megmutatkozó különbségnek? A múlt átélését egészében a tartalom határozza meg: az események benne egymáson kívüliek, ezáltal széttagolják az időt, és ezzel meghosszabbítják az átélés számára. A jelen viszont az átélésben lényegileg egy egységbe kapcsolódik, az események nem tagolják szét. Ha az átélt idő kitöltetlen, akkor a figyelem magára az idő múlására összpontosul, így az átélésben meghosszabbodik. A gazdagon, érdekesen kitöltött időt vi-

**SIMÓ
MELINDA**

szont általában alábecsüljük. Az érdekességen kívül van még egy másik fontos tényező is: a bevonódás, illetve ennek mértéke. Abban az esetben, ha az ember mélyen bevonódik valamilyen eseménybe, ha magával ragadja az élmény, akkor az adott időszak alatt kevésbé figyel az idő múlására, és úgy érzi, hogy az idő gyorsan elszaladt.

Megint Csíkszentmihályit hívva segítségül: „Életünk minőségét az fogja meghatározni, hogy a számunkra kiszabott hetvenvalahány év milyen tevékenységekkel telik, és mi történik tudatunkban.” A szerző szerint áramlat-, boldogság-élményünk akkor van, ha olyan tevékenységekkel foglalkozunk, amelyekre annyira figyelünk, hogy nem is észleljük az idő múlását.

Kifejező magyar nyelvünkkel kérdelem: telnek vagy múlnak napjaid? Arra fordítod az idődet, hogy töltekezz, teljesedj, avagy engeded, hogy csak úgy múljon minden? Képzeltbeli mérleged egyik serlegének legyen a „telik”, a másiknak a „múlik” a neve, és elalvás előtt helyezd el a nap eseményeit a serlegekbe. Merre billen?

Életminőségünkért, boldogságpillanatainkért mi magunk is tehetünk, jó lenne, ha a „telik” serleg javára dőlne el a mérleg. Rajtunk áll.

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla
Sepsiszentgyörgy, 0742-512574

Katona Dénes
Székelyudvarhely, 0266-213100

Ferenczi Enikő
Kolozsvár, 0740-063767

Pavelka Attila
Marosvásárhely, 0746-234917

Az 1956-os magyar forradalom utórezgései az Unitárius Egyházban

| PÁL JÁNOS

• A második világháború után a közép-kelet európai országok a Sztálin irányította Szovjetunió érdekszférájába kerültek. E politikai sikert a szovjet katonai jelenlét tette lehetővé, a háború befejeztével ugyanis a szovjet haderők nem vonultak ki ezekből az államokból, ellenkezőleg: olyan nyomásgyakorló eszközzé váltak, amelynek segítségével szovjet típusú politikai rendszereket hozhattak létre a katonai megszállás alatt levő területeken. Ennek megvalósulása azonban többet jelentett a hagyományos politikai, katonai alárendeltségnél, a totalitárius Szovjetunió ugyanis egy olyan szélsőséges ideológiának (szocializmus) volt a hordozója, amely a társadalom radikális átalakítását, az osztály nélküli társadalom utópiájának a megvalósítását tűzte ki célul. Az elmélet ideológusai szerint ezt a történelmi fejlődés törvényszerűségén nyugvó állapotot egy kis, forradalmi csoportnak (kommunista pártnak) kellett, hogy valóra váltsa, amely a parasztokkal szövethető munkástömegek élére állva, az erőszakos eszközöket sem nélkülözve, teljes mértékben fel fogja számolni a kizsákmányoló osztályok képviselőit és a kizsákmányolást, és az állandó konfliktusokat (háborúkat) gerjesztő magántulajdont.

Ennek a rendszernek a kiépítésére a közép-keleti államokban a negyvenes évek második felében került sor, a politikai hatalom megragadását követően. A szocialista társadalom kialakítása során az osztályellenségnek kikiáltott társadalmi rétegekkel szemben alkalmazott terror, a magántulajdon erőszakos felszámolása, a nehézipar ésszerűtlen és erőltetett fejlesztése, nem utolsósorban pedig a

társadalom teljes ellenőrzésére törekvő, erőszakra alapozott totalitárius kormányzási forma erőteljes elutasításra talált a lakosság körében. A fokozatosan felhalmozódó társadalmi feszültség és elégedetlenség a szocialista országok tömbjén belül első alkalommal 1953-ban nyilvánult meg, munkáslázadások formájában (Németország, Csehszlovákia), Sztálin halálát követően. Utóbbi halála, közismert, hogy egy erőteljes enyhülési folyamatot indított el néhány országban, amelynek hatását csak fokozta Hruscsovnek a 20. kongresszuson elmondott, Sztálint bíráló beszéde (1956 februárja). Az enyhülési folyamat a politikai kultúra tekintetében fejlettebb országokban arra sarkallta azok szellemi elitjét és társadalmát, hogy olyan reformok bevezetését követeljék a politikai vezetés részéről, amelyek egy emberarcúbb, élhetőbb szocializmust fognak eredményezni. Ez a követelés azonban ütközött a sztálinista kormányzási minta mellett kitartó politikai vezetés érdekében, Magyarország esetében pedig – egyedülálló módon – a forradalom kirobbanásához vezetett el.

Romániában a hatalom megszerzésének első lépését a moszkvai nyomásra létrehozott Groza-kormány megalakítása jelentette, amely a fontosabb hatalmi ágazatok megkaparintása után 1948-ra már teljes mértékben uralni tudta az ország politikai színterét, és lehetővé tette számára, hogy hozzákezdjen a társadalmi, gazdasági és kulturális berendezkedés átalakításához.

A román társadalom, politikai éretlensége és az alkalmazott nagyméretű erőszak és terror mi-

att, döntően passzívan fogadta az új hatalmi szerkezet kiépülését. Hasonlóképpen viselkedtek – a római katolikus egyház kivételével – az egyházak is, amelyek az egyenlőtlen erőviszonyok miatt kénytelenek voltak elfogadni az új politikai-társadalmi rendet. Ez a magatartás azonban formális és nem tartalmi jellegű volt. Mindezt éppen az 1956-os magyarországi forradalom kapcsán az egyház részéről megmutatkozó rokonszenv képes a leginkább igazolni. 1956. november 19-én az Unitárius Egyház a református és evangélikus felekezetekkel közösen kiadott, hatalom által kikényszerített, nyilatkozatában például nem volt hajlandó arra, hogy a magyarországi forradalmi eseményeket ellenforradalomnak minősítse. Azt követően pedig, hogy az Előre és Igazság című napilapok torzítva jelentették meg az egyházak által jegyzett nyilatkozatot, az unitárius teológiai tanárok egy rendkívüli gyűlés keretében tiltakoztak a két napilap azon állítása ellen, miszerint a magyar egyházak elítélték volna a magyarországi forradalmat és üdvözölték volna a szovjet katonai beavatkozást. A tanároknak ez a cselekedete, valamint rokonszenve arra indította a magyarországi eseményektől pánikhangulatba került hatalom birtokosait, hogy gyors megtorlással válaszoljanak, és ezáltal már csírájában elfojtsanak minden lehetséges rendszerre kockázatot jelentő veszélyforrást. Hasonló sorsra jutottak különben azok a lelkészek és teológiai hallgatók is, akik kapcsolatba kerültek az Erdélyi Magyar Ifjak Szövetségével (az erdélyi magyar öntudat, kultúra ápolása, érdek- és jogvédelme céljából létrejött ifjúsági szerve-

zet), valamint azokkal a teológiai tanárokkal, akik a fent említett tiltakozó gyűlésen részt vettek. A román szocialista rendszer sztálinista jellegével, valamint a magyar közösségekkel szembeni bizalmatlanságával magyarázható egyébként, hogy a Securitate által beazonosított és forradalommal valamilyen formában rokonszenvező lelkészeket, teológiai tanárokat, illetve hallgatókat, bizonyos körülményektől eltekintve (vállalták a Securitatéval való kényszerű együttműködést), kivétel nélkül perbe fogta és bebörtönözte. Az ellenük megfogalmazott vádak a következők voltak: szocialista államrend elleni szervezkedés, izgatás, tiltott iratok terjesztése, sovinizmus és nacionalizmus.

A magyarországi forradalmi események egyházon belüli visszhangja, a kimutatott rokonszenv arra utal, hogy az új társadalmi rend az unitárius egyházon belül sem talált befogadásra, csupán csak kényszerű elfogadásra. A rokonszenv gesztusából ugyanakkor az elítélteknek (egyháznak) a polgári demokrácia értékei melletti állásfoglalására és nemzeti hovatartozásuknak közvetett módon történő kinyilatkoztatására is következtethetünk.

Az 1956-os események erdélyi lecsapódásának következményeként elítélt tanárok, lelkészek és lelkész növendékek névsora:

Tanárok:

Erdő János teológiai tanár, 4 év
Lőrinci Mihály teol. tanár, 7 év

Simén Dániel teol. tanár, 7 év

Lelkészek

Bálint Ferenc lelkész, 5 és fél év

Benedek Ágoston lelkész, 4 év

Gellérd Imre lelkész, 7 év

Kelemen Imre lelkész, 15 év

Léta Áron lelkész, 10 év

Nyitrai Deák Berta lelkésznő, 25 év

Nyitrai Mózes lelkész, 10 év

Szabó Dezső lelkész, 20 év

Székely László lelkész, 4 év

Végh Mihály lelkész, 15 év

Teológiai hallgatók

Sándor Balázs teológus, 25 év

Nyitrai Levente teológus, 6 év

Kelemen Csongor teológus, 15 év

A Biblia és a gazdaság – 25. Nemzetközi Biblikus Konferencia

Augusztus 22–22. napjain került sor Szegeden a 25. Nemzetközi Biblikus Konferenciára, Benyik György professzor főszervezésében. A Gál Ferenc főiskolán megrendezett jubileumi konferencián egyházunkat dr. Czire Szabolcs, a bibliai tudományok tanára képviselte, aki az utóbbi években rendszeres résztvevője és előadója a rangos szakmai rendezvénynek.

A mára már széles felekezeti- és vallásközi jelleget kapott konferencia vendégei közt a keresztény felekezetek hazai és külföldi szakmai kiválóságai mellett jelen volt Markovics Zsolt főrabbi és a szerbiai iszlám közösség főtitkára, Eldin Asceric is.

Az elmúlt 25 évben a konferenciának 3448 látogatója volt, 322 előadás hangzott el, 141 külföldi professzor vett részt előadóként és 19 kötet jelent meg a konferenciák anyagából.

A konferencia keretében került sor a tavalyi konferenciakötet ünnepélyes bemutatására és szétosztására. Igen figyelemreméltó, hogy a kötetben Benyik György professzor recenzálja Czire Szabolcs *A történeti Jézus. A kutatás múltja és jelene* (Kolozsvári Egyetemi Kiadó, 2009) című terjedelmes művét. Többek között a következőket mondja: „Erről a kutatási témáról Czire Szabolcs műve tekinthető az első tudományosan kiegyensúlyozott monográfiának annak ellenére, hogy nálunk Vermes Géza népszerűsítette ezt a témát a maga trilógiájában [...] Talán elsőként elemzi kiegyensúlyozottan E. P. Sanders (303. oldal) hasonló elfogultságát a keresztény forrásokkal szemben, Richard A. Horsley (335) amerikai kutató támadható

bibliai szöveghasználatát, illetve Jézus és társadalma kapcsolatának vizsgálatát. Először olvashatunk magyarul J. P. Meier (367) kutatásának elemzéséről és kritikájáról.” A nálunk könyvbemutatóra nem került könyv recenzióját Benyik így fejezi be: „... korszakalkotó művet alkotott magyar nyelven, a nagy korszakot átívelő és áttekinthető tudománytörténeti vizsgálódása miatt talán még a német és angol fordításra is érdemes lenne.”

Joachim Gnilka professzor, a Pápai Biblikus Tanács korábbi tagja, valamint Czire Szabolcs

Köszönetünket és örömünket fejezzük ki, amiért itt egy újabb szép példáját láthatjuk a felekezeti szűkebb és elfogultság átlépésének, és nyitást arra, hogy a közös keresztény értékrend és szakmaiság lehessen a vallási sokféleség által is tagolt világunkban az egymáshoz közelebb vivő út.

U. K.

Unitáriusnak lenni – negyven év a nevelés szolgálatában

Az unitárius hit természetszerűsége, egyszerűsége összecseng alaptermészetével A tanító-nevelői munka életforma számára, azok közé a felnőttek közé tartozik, akik nem felejtették el, hogy ők is voltak gyermekek. Kénosi Dénes Ida nyugalmazott tanítónő, tankönyvszerzőt, VEN-bizottsági tagot Máthé Sándor brassói lelkész kérdezi.

• Röviden mutakozz be, kérlek! Unitárius és szellemi gyökereidről szólj néhány szót.

Kénosi Dénes Ida vagyok, tanítónő és boldog nagynya. Brassóban éltam az utóbbi 37 esztendőben, itt alapítottam családot, itt teljesedett ki szakmai életem is. De nem itt születtem, hanem a Hargita megyei Székelyderzsben, abban az unitárius községben, ahova a mai napig, ha ritkábban is, mint szeretném, de töltekezni, megnyugodni hazajárok. Beleszülettem egy biztonságot nyújtó életformába, amely számomra unitárius vallást és különösen egyedi, értékes szellemiséget biztosított.

Szüleim példaértékű életvitele, józan értékrendje, derűt és biztonságot sugárzó egyénisége nélkül sokkal szegényebb lelkű és szellemű, gyengébb tartású emberré lettem volna. E közvetlen környezet – a család – mellett ott volt még falum, a székely falvak szokásrendjével, hagyományaival, az ősi gyökek megtartó, hitet sugárzó erejével.

Ez a kettős – családomtól és szülőfalumtól örökségül kapott hozomány – sokszor segített a helyes döntések meghozatalában, vágyaim-céljaim elérésében. Belőle a mai napig s talán életem végéig mint éltető forrásból meríteni fogok.

• Az egész életszemléletedre mennyire van hatással az, hogy unitárius vagy? Ad valami többletet?

Unitárius hitem természetes, és pillanatnyilag úgy érzem, hogy megmásíthatatlan. Alaptermésze-

tem az egyszerűség, természetesség. Vallásomban otthonra lelt e két jellembeli tulajdonságom, sőt kiteljesedhetett mindkettő általa és benne. A többletet tehát számomra az nyújtotta-nyújtja, hogy vallásom is sokat segített személyiségem alakulásában, kiteljesedésében.

• Hány évet tanítottál, hol, milyen körülmények között?

Összesen 40 évet tanítottam, mely idő alatt kipróbáltam és gyakoroltam e szép hivatás majdnem mindenik formáját és helyszínét. Tanítottam falun és városon, tömbben és szórványban élő, óvodába és iskolába járó magyar anyanyelvű gyermekeket. Ingáztam vonattal, autóbusszal vagy gyalogoltam az iskoláig.

Pályámat a Gyimesközéplekhoz tartozó Hidegségen kezdtem. A hároméves gyakorlóidőszak letelte és a véglegesítő vizsga sikeres letelte után Brassóban és környékén folytattam pedagógusi munká-

mat. Az 1990/91-es tanévtől a brassói Áprily Lajos Főgimnáziumban kaptam címzetes tanítói katedrát, s emellett a tanítók megyei módszertani körének felelősi tisztségét is elláttam. Folyamatosan fogadtam tanítójelölteket a kézdívárshelyi Bod Péter Tanítóképző Főiskoláról, akikkel elsősorban gyakorlati, tapasztalati ismereteimet osztottam meg.

• Mit jelentett számodra a tanítás, mit jelentenek a gyermekek?

Ahogy teltek az évek, úgy egyre inkább életformámmá vált a tanítói-nevelői munka. Alkalmam volt tapasztalni azt a csodálatos változást-fejlődést, mely a gyermek egész valóját alakítja, formálja óvodásként és kisiskolásként.

Tanítóként Janikovszky Éva írónővel vallom: „Azok közé a felnőttek közé tartozom, akik nem felejtették el, hogy ők is voltak gyermekek.”

Visszatekintve az eltelt 40 esztendőre, igen határozottan állíthatom, hogy teljes életet éltem hivatásom által, hogy felemelően szép és tartalmas szakmát gyakorolhattam, melynek középpontjában a tiszta, még őszinte, játékos és vidám lelkű kisgyermek áll. Minden munkanapom úgy kezdődött, hogy kíváncsi és ragaszkodó tekintetű gyermekszemek fogadtak, mosolyogtak rám. Tőlem várták természetes kíváncsiságuk kielégítését, hát igyekeznem kellett.

Értelmük pallérozása csak egyik része volt közös munkánknak, mert szellemi fejlődésükkel párhuzamosan érzelmi életük vi-

harait is csitítgatni, irányítgatni kellett. Mindez csak úgy volt lehetséges, ha az oktató-képző folyamattal együtt haladva nevelőként is azon munkálkodtam, hogy személyiségük szépen bontogassa szárnyait, érzelmi intelligenciájuk fejlődjön. Mindeközben igyekeztem megtalálni és kamatoztatni minden tanítványomban külön-külön azt, ami csak az övé, ami benne szép, jó, és amire az életben alapozni lehet.

Dr. Szent-Györgyi Alberttel vallottam és vallom: „Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni, hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat, hogy megtanítsa bennünket a jól végzett munka örömeire és az alkotás izgalmára. Segítsen megtalálni azt, amit tudunk és szeretünk véghezvinni, s hogy megtanítsa élvezni a munkát.”

• Tankönyveket is írtál. Mi motivált megírásukban?

Megtörtént egyszer fiatal tanító koromban, hogy lapozgattam Péterffy Emília olvasókönyveit, s az járt a fejemben, hogy vajon hányszor kellene újrászületnem ahhoz, hogy én is tankönyvszerző lehessenek. Aztán látszólag észrevétlenül megtörtént a csoda, de tudat alatt a kezdetektől készültem rá. A legelső, legfontosabb dolog, ami megjelenésüket motiválta, az volt, hogy felismerni véltem, mennyire fontos az anyanyelv (és minden nyelv) tanulmányozása, elsajátítása szempontjából a beszéd, divatos szóval a kommunikáció. Erre építettem tankönyveimet, melyek megírását a gyermekek körében végzett sok-sok megfigyelés, játékos beszédgyakorlat, felmérés és elméleti felkészülés előzött meg.

Megelégedéssel és örömmel mondhatom el, hogy nagyon jó érzés lapozgatni tankönyvcsomagjaim (jelenleg hat tankönyvem van használatban) bármely darabját, és dolgozni belőlük. Remélem, hogy azok a kollégák, akik hozzám

hasonlóan vélekednek az anyanyelv oktatásáról, használható, jó segédeszközt kaptak általuk. Végül abban is bízom, hogy sok erdélyi kisiskolás megszerette őket és általuk az olvasást.

Tankönyvszerzőként Kányádi Sándor költő számomra is igaz gondolatához próbáltam igazodni: „A gyermekeknek minden javakból a legjobbat szoktuk juttatni – a versekből, az irodalomból is azt kellene.”

• Tagja vagy a brassói gyülekezetnek. Mit jelent számodra ez a gyülekezet?

A kezdetek kezdetén a brassói unitárius gyülekezet nekem a székyderzsit pótolta egy kicsit. Aztán születtek új barátságok, ismeretségek. Gazdagodtam általuk. Nagyon jó tartozni valahova, nem is akárrhoval!

Templomunkban nemegyszer megnyugvásra talált pillanatnyilag háborgó lelkem, lelkészeink rám is érvényes példabeszédei és gyönyörű zsoltáraink közös éneklése által. Egyházi rendezvényeink tovább mélyítik, erősítik vallási közösségünket, gazdagítják gyülekezeti életünket.

• Milyen feladatokat vállaltál a gyülekezetben?

A brassói gyülekezetben a VEB bizottság tagja vagyok. Itt említem meg, hogy legelső munkám egy erkölcsi nevelési segédkönyv volt. *Ha nagy leszek* címmel a brassói egyházak visszatérítendő és azóta visszatérített anyagi támogatásával jelent meg. Ezúton is köszönetet mondok segítőknek a bizalomért.

Úgy érzem, hogy ezzel a segédkönyvvel már elindítottam a valláserkölcse nevelésében való tevékenységemet, mert mindenik témához a bibliából is ajánlottunk olvasnivalót. Ezenkívül óvodás és kisiskolás gyermekeknek szerveztünk különféle foglalkozásokat. A tavaly pedig összehoztuk első vallásvetélkedőnket

Egymásért vagyunk – egyet akarunk címmel a Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör keretében, Nagyajtán.

• Nyugdíjba vonultál... Hogyan éled át ezt a változást? Milyen terveid?

Még nem érzem igazán a nyugdíjas kor rám gyakorolt hatását, mert most következik az a szeptember, amikor 53 év után először nekem nem fognak becsengetni. Gondolom, hogy hiányozni fog nagyon a csengőszó és minden, ami utána következne. De készültem rá, hogy méltósággal éljem meg a változást. A sok év munkája után pihenést kíván az ember teste, lelke, szelleme. Mégis úgy gondolom és érzem, hogy a megszokott életformát abbahagyni bizonyosan igen szokatlan lesz.

Pillanatnyilag dolgozom valamin, írok. Ezzel párhuzamosan az unokáimmal vagyok, amennyit csak lehet, ugyanis van két drága kis unokám, akik feldíszítik az életemet. A férjemnek is besegítek a méhészkedésbe és öreg édesanyám mellett is szeretnék minél többet lenni. Van teendőm, csak bírom energiával.

• Hogyan látod a nagyvárosi gyülekezet jövőjét?

Egy gyülekezet akkor életképes, ha minden tagja felvállalja az őt megillető szerepet, felelősséget benne. Ez azonban nem mindig ilyen egyértelmű. Azokon a településeken, ahol a hasonló munkaviszonyok, a közös szokások és hagyományok ápolása már közösséggé formálja az embereket, talán könnyebb a gyülekezet összekovácsolása, együtt tartása. Nagyvárosban és szórványban sok hátráltató tényező van. Ezért ezen egyházközségek vezetőségének ki kell dolgoznia és követnie kell egy olyan stratégiát, mely a helyzetnek leginkább megfelel. A gyülekezetünk jövője szerintem rajtunk áll, azokon, akik benne élünk, még akkor is, ha fogatkozunk.

Amerikai képek

MÁTHÉ DÉNES

• Hosszas előkészületek után augusztusban lehetőségünk nyílt arra, hogy feleségemmel együtt meglátogassunk néhány unitárius-univerzalista gyülekezetet az Amerikai Egyesült Államok észak-keleti régióiban (Washington, Alexandria, New York, Rochester, Boston és környéke). Azok számára, akiknek nemigen volt alkalmuk arra, hogy távoli országokba kiránduljanak, vagy helyzetüknél, életkoruknál fogva arra sem volt esélyük, hogy 1989 után – amikor erre lehetőség nyílt – tanulmányi ösztöndíjakra pályázhassanak, az ilyen lehetőségek az értékes ritkaságok világába való *bepillantást* jelenthetik. A mi számunkra ilyen volt az említett augusztusi út.

Tapasztalataim alapján azt szeretném röviden elmondani, hogy az amerikai unitárius-univerzalista gyülekezetek az államtól és egymástól független, autonóm egységek, önálló jogi személyek. Területileg úgynevezett körzeteket (district) alkotnak, de ez a kapcsolat nem olyan jellegű, mint nálunk az egyházközség és az egyházkör viszonya, hanem amolyan földrajzi-regionális egymásmellettiesség, amelyet esetenként a szabadon működtetett lelki-közösségi kapcsolat tesz mélyebbé. A több mint ezer unitárius-univerzalista gyülekezet tizenkilenc körzetbe tartozik. Ezek alkotják az Unitárius-Univerzalista Egyesületet, amelynek központja Bostonban, Massachusetts állam fővárosában van. Az Egyesületet legmagasabb szinten az elnök képviseli.

Az unitárius-univerzalista gyülekezet működésének alapelve az önkéntesség. A lelkeszi munka mellett a következő tevékenységi területeket, illetve tisztségeket kell megemlíteni: templomgondnok, a lelki-szellemi nevelés világi képviselője/felelőse, hivatalvezető, vagyon-menedzser, a gyülekezet zenei életének irányítója stb. A mi világunkban ismert keblitanácshoz hasonló szerepet tölt be, de ennél jóval tagoltabb az úgynevezett *Board of Trustees*. Külön bizottság intézi a gyülekezet pénzügyeit; ezen belül elkülönül a pénztárnok, a könyvelő, az egyházfenntartói adományok átvevője, az alapítványkezelő, az ajándékgyűjtő tisztsége/munkaköre, amelyeket nemcsak egy-egy személy, hanem szükség esetén albizottságok töltenek be. Külön testületek intézik az adminisztratív tennivalókat, a belső és a külső kapcsolatok építését, a tagságszám gyarapítását célzó tevékenységeket, a vallási neveléssel, vasárnapi istentiszteletekkel kapcsolatos teendőket, a külföldi testvérkapcsolatok létrehozásának és fenntartásának feladatait stb. Ebből az igen vázlatos felsorolásból is kitűnhet, hogy az amerikai unitárius-univerzalista gyülekezetekben a világiaknak jóval nagyobb és sokrétűbb szerepe van, mint a

mi erdélyi egyházközségeinkben. És ami szintén fontos: nemcsak a templomon kívüli tevékenységekre áll ez, hanem magának a templomi szolgálatnak a lebonyolítására is. A lelkészek – szolgálataik típusa szerint – az Egyesült Államokban is több kategóriába sorolhatók: a *gyülekezeti lelkészek* mellett vannak *vallási-lelki nevelők* (religious educator), akiknek tevékenysége nemcsak a gyermekek és a fiatalok, hanem a felnőttek ilyen irányú képzésére is kiterjed; e kategóriákon kívül összefoglaló névvel *közösségi lelkészeknek* (community ministries) nevezik azokat, akik kórházi, börtöni, hadseregi lelkigondozást, illetve másféle szociális lelki-nevelői munkát végeznek. Itt szeretném megemlíteni azoknak a lelkészeknek a nevét, akikkel utunk során találkoztunk: Kate. R. Walker (Mount Vernon), Harold Babcock (Newburyport), Tina Simson (Rochester), dr. Leonard DeRoche (Norwell, „időközi lelkész” /interim minister/) és Julie Rogers (a bostoni King’s Chapel alkalmilag „beszolgáló” lelkésze).

Ezek után röviden be szeretnék számolni utazásunk legfontosabb állomásairól. A washingtoni repülőtéren Lisa Gillispie várt, aki a következő napokban megmutatta nekünk Alexandria (Virginia állam) és a főváros néhány nevezetességét, múzeumát, képtárát, templomát, és Molnár Éva társaságában elvitt az Atlanti-óceánra nyíló, lenyűgöző marylandi öbölhöz. Augusztus 9-én meglátogattuk a közeli River Road-i unitárius gyülekezetet, ahol a helybeli világi személyek mellett – meglepetésünkre – ifj. Szombatfalvi Józseffel, a fiatfalvi unitárius lelkésszel találkoztunk. Augusztus 11-én részt vettünk a Mount Vernon-i gyülekezet istentiszteletén, ahol alkalmunk nyílt arra, hogy röviden bemutatkozzunk, s hogy képet alkossunk az ottani vallási-közösségi életről (erről külön cikkben kell beszámolni). A lelkész az azon a vasárnapon nem tartott egyházi beszédet, hanem előzetes megállapodás szerint a jelenlevők helyben megfogalmazott kérdéseire válaszolt (az úgynevezett *Question Box Sunday*-ra időről időre sor kerül e gyülekezetben, s ez kétségtelenül az amerikai nyitott szellem egyik jele és fóruma). Ottlétünket a gyülekezet pénztárnokának, Liz Campbellnek a vendégszeretete is családiassá tette, aki Lisa után másodszor is elkísért minket Washingtonba, hogy e világváros kultúrájának újabb mozzanataival ismerkedhessünk meg.

Az első hét után, augusztus 12-én Gary Fitzpatrick jött értünk az Alexandriától erdélyi mértékkel mérve igen távoli Ontario-tó térségéből, és kérésünkre először New Yorkba vitt, hogy ízelítőt kaphassunk eme sokat emlegetett amerikai metropolisz valóságából is. Másnap pár száz mérföld után megérkeztünk

Newarkba, Janice és Gary Fitzpatrick otthonába, amely mintegy harminc perces gyorsutazásnyira fekszik az Ontario melletti Rochestertől délre. Az itteni gyülekezet először közösségi vacsorán, erdélyi szóval: szeretetvendégségen fogadott, ahol egyből a „mélyvízbe” kellett ugranom: a szükséges bemutatkozás után több mint egy órán át próbáltam válaszolni a jelenlévőknek az erdélyi-romániai egyházi, iskolai, társadalmi, politikai élettel kapcsolatos kérdéseire. Itt jegyzem meg, hogy a feleségem power-point-os anyagot hozott a kolozsvári Unitárius Kollégiumról, de ennek bemutatására az idő rövidsége miatt nem kerülhetett sor. Augusztus 17-én (szombaton) – vendéglátóink korábbi megállapodása szerint – Judy és Paul Minor műépítész fogadott otthonában, akiktől igen alapos tájékoztatást kaptunk Rochester építészeti jellegzetességeiről. Másnap, a vasárnapi templomi szolgálaton – amelyet itt is, akárcsak Mount Vernonban, egy meghívott zenekar fellépése vezetett be – előzetes megállapodás szerint én voltam az „ünnepi szónok”. Bölöni Farkas Sándor észak-amerikai utazásáról és könyvéről, az amerikai és az erdélyi unitáriusok kapcsolatának kialakulásáról, a testvérgyülekezeti viszony értékeiről beszéltem. Ezt követően – szintén a már korábban kialakított program szerint – egy magyar házaspárnál, dr. Zsenits Balázs és Annamária otthonában ebédeltünk a gyülekezet néhány világi tagjának társaságában.

Rochesterből a Fitzpatrick családdal a Niagara-vízeséshez utaztunk, s e páratlan élmény után Buf-falóból repülővel érkezünk Bostonba augusztus 19-én, ahol Harold Babcock newburyporti unitárius lelkész várt ránk. Egy napi newburyporti tartózkodás után, melynek során a templomtoronyból is áttekinthettük a várost és környékét, Harolddal és feleségével, Sabrinával Bostonon át Norwellbe utaztunk, megnéztük a helybeli unitárius templomot (itt is, mint minden templomban, gyülekezeti leveleket, vasárnapi beszédeket, tájékoztató szórólapokat kaptunk!), majd Beverly és Bernie Gardnerrel – akik a norwelli unitárius gyülekezet (Massachusetts állam) tagjaként az 1990-es évek végétől lányaink támogatói voltak – Cape Codba, az Atlanti-óceán partvidékére érkezünk néhány napi „természeti” üdülésre.

Utolsó szálláshelyünkre, Bostonba szintén a Gardner család vitt el, ahol Eric Cherry, az Unitárius-Univerzalista Egyesület Nemzetközi Irodája igazgatója és irodavezetője: Nicole McConvery fogadott, majd kalauzolt e nevezetes főváros fontosabb helyszíneire. Harold Babcock-kal a cambridge-i Harvard Egyetemet látogattuk meg. Amerikai utazásunk augusztus 26-án ért véget. Bostonból Münchenbe, onnan Kolozsvárra repültünk.

Összegzésként: amerikai utazásunk valóban egy új világba nyújtott bepillantást. Köszönet érte mindazoknak, akik ezt lehetővé tették.

Unitárius gyerektábor a Székelykő lábainál

Az unitárius gyerektábornak köszönhetően, torockói gyerekek törték meg a csendet a kétszer kelő nap házában, szeptember első hetében. A tábor megszervezése a helyi lelkész, Csécs Márton kezdeményezése volt. Programtervezetében a Várfalvi Gyermektábor menetrendjét követte, azaz a „Vagyok, aki vagyok” bibliai idézetre épült, s minden napnak megvolt a maga „vagyokja”. Voltunk játszó, megismerő, tanuló, alkotó és vallásos lények a hét napjain.

Megtanultuk, hogyan kell csapatban játszani, megízleltük a győzelem édes ízét, de azt is megtapasztaltuk, hogy milyen érzés veszíteni, s közösen vontuk le a jó öreg következtetést: nem minden a győzelem, a részvétel, a jókedv is legalább annyira fontos. Ismerkedtünk a templom történetével, titkokat, rejtélyeket kerestünk az ódon falak között, a díszítőelemeket firkéztük, a padok karcolatában neveket keresgélünk, és mindannyian értékeltük őseink őszinte ragaszkodását vallásuk-templomuk iránt. Rejtvénybe foglalt helyszíneket kutatva megtanultuk: a sikátor mégsem annyira keskeny út, az öreg malom még szívesen örölné, a legöregebb háznak kell már a támasz, a múzeum nem csak az átutazó vendégek számára fontos,

hiszen ott múltunkat, történelmünket őrizzük, a kígyó, címerünk egyik alkotószimboluma, mely a mesékben is mindig jelen van, nálunk érdekes helyekre, kapukra, kilincsekre tekeredik.

Kíváncsi tekintetekkel figyeltük táncmesterünk, Strausz Imre-István lábát, aki a Vonal-táncot járta el, majd Kubába vezetett s a salsa lépéseibe, mozgásába kalauzolt mindannyiunkat. Cowboyokká válva büszkén fogtuk farmerünk szíjtartóját, s magabiztosan lépkedtünk, majd teljesen átszellemülve tanultuk meg a csípős tánc alapjait. Majd kihúzott háttal, elegáns tartással táncoltuk az Angol valcert, s gyorsítva a tempón a Jive-ra csörögtünk, pörögtünk.

Hangos éneklés közepette győződünk meg arról, hogy kis kezünkkel mi mindent tudunk alkotni, létrehozni, barkácsolni: a szeptemberi termés egy részét, képzeletünk segítségével, zöldegszobrok készítésére használtuk fel. Úrhajók, mesefigurák, csigák, vonatok, harcosok keltek életre a kezektől, és a sütőtökből készült hóember lett a dísz a napnak, s éke az alkotásnak. Az alkotás vágya megszületett: telerajzoltuk fehér lapjainkat, színesre festettük a világot, szalvétamintákat vágtunk, ragasztottunk, s készítettünk nem csak a szemnek tetsző, de hasznos kellékeket. Boldogan hagytuk kezünk nyomát a tábornak jelképező zászlón, s nagy örömmel festettük meg a pólóinkat, ezzel

is jelezve, mi összetartozunk. Gyermeki őszinteséggel érdeklődtünk a torockói festészet iránt, s Király Ferenc gondnoknak köszönhetően elsajátíthattuk a technikáját a zöld alapú, piros tulipán festésének. És játszottunk. A jégfogóval uraltuk a Piacsort, a Bum-pukkal western filmbe képzeltek magunkat, Joe-val a gombgyárba utaztunk, elvándoroltunk a láthatatlan színházba, majd a patakparton elsütöttük puskáinkat, a suttogóval nagyokat nevtünk, a zöld és narancssárga cetlivel támadtunk, s közben boldogságtól zengett a falu. És énekeltünk. De nem ám akárhogy, az újonnan tanult énekeket ritmusgyakorlatokkal, testmozgásokkal fűszereztük.

A hangulat leírhatatlan volt, az összetartás érzése megszületett, de az idő közben elroppent, s a táborzás bekövetkezett. A gyerekek munkáira sok kedves ember volt kíváncsi, a táborlakók pedig, büszkén mu-

togatták mi mindent tanultak, készítettek, alkottak. Majd mindenki összeszedte szobrát, rajzát, kellékeit, az érdeklődők elhagyták a termet, s mind a gyerekek, mind az egyházközség tagjai elégedetten tértek haza. És mi, a szervezők ott maradtunk a kiürült teremben, ami nemrégiben gyerekektől volt hangos. Ott maradtunk a csendben. Nem kellett sok beszéd, mert éreztük: hasznosak voltunk az elmúlt héten. Éreztük, a gyerekek elvitték magukkal a reggeli mezítlábas közös imádkozást, az összekötő fonalat, mely mindenünk csuklóján virít, Rimapénteki Rimai Péntekh patikájának titkát, Zsiga festőt s a színes világot, a szemeket, melyben a lélek lakozik, a fényt, mellyel mindig világítani fognak, a játék örömét, egymás barátságát, az összetartozás és csapatmunka fontosságát, s magukkal vittek... minket.

DEMÉNY ÁGNES

Egyházközi nyilatkozat a verespataki bányaprojekttel kapcsolatban

Erdélyi magyar történelmi egyházaink határozottan ellenzik a „Roșia Montană Gold Corporation” verespataki bányaprojektjét és Románia kormányának célirányos törvénytervezetét, amely az alkotmány és a hatályos jogszabályok ellenében lehetővé tenné ennek megvalósítását.

Egyházaink közös elvi álláspontját tíz évvel ezelőtt kifejeztük, és azt változatlanul fenntartjuk. Természeti környezetünket Isten teremtette, épített és másfajta kulturális örökségünket a környéken élő mindenkori emberek hozták létre utódaik számára. Mindezen értékeket kötelességünk megvédeni bármilyen közvetlen rombolástól és évszázadokra kiható veszélyforrástól. Ráadásul templomaink, temetőink és más helybeli örökségeink egyházaink tulajdonát képezik, amelyekről nem kívánunk lemondani, ugyanakkor eredeti állaguk és helyszínük erőszakos megváltoztatását sem tudjuk elfogadni.

Románia alkotmánya előírja az egészséges és természetes környezethez való jogot, valamint az állampolgárok és az intézmények kötelességét környezetünk védelmére. A magántulajdonhoz való jog sérthetetlenségét és a lakhely szabad megválasztásának lehetőségét szintén az alkotmány biztosítja. Mindezek mellett 2010-ben az Európai Parlament is egyértelműen állást foglalt a ciántechnológiás bányászat európai szintű tiltása érdekében.

A fentiek alapján megdöbbenve vettük tudomásul, hogy Románia kormánya a közelmúltban jóváhagyta és a parlament elé terjesztette a bányanyitást elősegítő törvény tervezetét. Tiltakozunk a természetrombolás, a magántulajdon megsértése, a kulturális értékek rombolása ellen, ami a jogszerűtlen törvénytervezet

elfogadásával és végrehajtásával bekövetkezne. Felszólítjuk a kormányt, hogy vonja vissza a kifogásolt kezdeményezését! Amennyiben erre nem kerül sor, akkor felkérjük Románia parlamentjének tagjait, hogy az ügydöntő szavazáskor utasítsák el ezt a törvénytervezetet.

Tiltakozásunk megfogalmazásakor tisztában vagyunk azzal, hogy a bányaprojekt beindításához sok helyben lakó, szociálisan hátrányos helyzetű embertársunk fűzött fokozott reménységet, ezért felszólítjuk Románia kormányát, hogy foganatosítsa célirányos intézkedéseket a környék munkanélküliségének és más szociális problémáinak megoldására.

Isten óvja környezetünket és jövőnket; bírja jobb belátásra az ezeket veszélyeztető emberi tényezőket!

Erdély-szerte, 2013. szeptember 16.

JAKUBINYI GYÖRGY,
a Gyulafehérvári
Római Katolikus Főegyházmege érseke
KATÓ BÉLA,
az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke
BÁLINT BENCZÉDI FERENC,
a Magyar Unitárius Egyház püspöke
CSÚRY ISTVÁN,
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület
püspöke
SCHÖNBERGER JENŐ,
a Szatmári Római Katolikus Egyházmege püspöke
BÖCSKEI LÁSZLÓ,
a Nagyváradi Római Katolikus Egyházmege
püspöke
ADORJÁNI DEZSŐ ZOLTÁN,
a Romániai Evangélikus–Lutheránus Egyház
püspöke

A verespataki aranykitermelés veszélyei

KOVÁCS ZOLTÁN CSONGOR

• Az Erdélyi-érchegységben megbújó Verespatak az Aranyégyszögnek nevezett híres nemesfémlelőhelyen fekszik. Az ember két évezredes folyamatos jelenléte és bányászati tevékenysége nyomán felbecsülhetetlen értékű, egyedi régészeti lelőhellyé vált. Az arany és a bányászat sokféle népcsoportot vonzott ide kialakítva egy igazi multikulturális közösséget, amelynek sokszínűsége és gazdagsága a ma is álló épületekben, temetőikben és egyedi tájban tükröződik vissza. A 90-es évek végén született meg az ötlet, hogy a kétezzer év bányászata nyomán még megmaradt mintegy 300 tonna aranyat és 1600 tonna ezüstöt is végleg kitermeljék a már sajtó lyuggatott hegyekből.

Az ötlet egy romániai származású üzletemberhez kötődik. Megvalósításához létrehozták a Gabriel Resources részvénytársaságokat, majd jegyezték a tőrszékén. A Verespatakon 2006-ig működő állami bányavállalattal társulva (ezt bekebelezve) létrejött a Roşia Montana Gold Corporation (RMGC), amely kidolgozta a bányaprojektet, és elkezdte az engedélyeztetési folyamatot.

Az RMGC bányaterve már a kezdetektől fogva számos környezeti, műemlékvédelmi, jogi és emberjogi, gazdasági, erkölcsi problémát és kockázatot vetett fel. A bánya terve közvetlenül érint 1258 hektárnyi területet, és 235 hektár erdő kiirtását feltételezi. A Verespatakot körülvevő négy hegyet robbantásokkal és külszíni fejtéssel teljesen eltüntetnék, helyükön több száz hektár felületű, több száz méter mély kráterek maradnának. A hegyeket lisztfinomságú kőzetporrá őrölnék, amit ciánnal mosnának át az arany és ezüst kinyerése céljából. A veszélyes hulladékként hátramaradt iszapszerű nehézfémekkel és ciánnal terhes 215 millió zagyot egy 185 m magas kőgáttal elzárt völgyben helyeznék el, mindenféle szigetelés nélkül. Ebből a zagy-tározóból elkerülhetetlenül iszonyatos mennyiségű (ezer tonnás nagyságrendű) ólom, cink, arzén és egyéb fém kerül idővel a felszíni és felszín alatti vizekbe. Ezek lassan, de folyamatosan, megállíthatatlanul terjednek, végérvényesen elszennyezve vizeinket, földjeinket, élelműnk. A folyamatot nagymértékben segíti a zagy-tározóban keletkező nagymennyiségű kénsav is, amely már önmagában képes minden életet elpusztítani folyóvizeinkben. A nehézfém-szennyezés megállítására vagy kezelésére nincs technológia. A völgyzárógát és a mögötte felhalmozott töméntelen veszélyes hulladék évszázadok múlva is ott lesz, gátszakadás esetén példa nélküli katasztrófával fenyegetve.

A bányászatban használt nátrium-cianid már a levegőben található vízpárából és szén-dioxidból keletkező szénsav hatására is bomlik, amit hidrogén-cia-

nid felszabadulása kísér! Ez kékes árnyalatú, könnyen párolgó folyadék vagy színtelen gáz. Nagyon mérgező, ezt alkalmazták a gázkamrás kivégzéseknél. Vegyi fegyvernek számít. **50-60 mg cianid megöl egy embert! A verespataki bányaterv évi 13 000 tonna nátrium-cianid felhasználással számol!**

A Gabriel Resources Rt. eddig semmiféle bányászati tevékenységet nem folytatott, hiszen kifejezetten a verespataki bányaterv kedvéért hozták létre. A bányaprojektet egyetlen biztosítótársaság sem volt hajlandó biztosítást kötni. Magyarán: képtelenség lenne bárkit is felelősségre vonni, kártérítésre kötelezni egy környezeti katasztrófa esetében.

Az RMGC mintegy tizenöt éve igyekszik megszerezni a bányanyitáshoz szükséges engedélyeket, sikertelenül. A bányaterv ugyanis számos törvényi szabályozást és jogi akadályt nem vesz figyelembe. Céljaik elérése érdekében óriási reklámhadjáratot és a politikusokat célzó lobbitevékenységet folytatnak. A sajtótermékeket előzőnlő óriási médiakampány a kétes bányaprojekt arcukat próbálja tisztára mosni, az állampolgárok százezreire próbál hatni nap, mint nap, hogy lassan elaltassa a közvélemény ellenállását.

A kormány külön törvénytervezetet dolgozott ki a bányaprojektet, amellyel elhárítaná a jogi akadályokat az RMGC útjából. A törvénytervezet közhasznúvá és kiemelt fontosságú nemzetérdekké nyilvánítaná a projektet, mentesítené számos törvény betartása alól, amelyek a környezet, a természet és a műemlékek védelmét, a pénzügyi felelősségvállalást biztosítják és szabályozzák. Jogot adna a bányavállalatnak, hogy kilakoltassa házaikból a helyi lakosokat és ingatlanjaikat kisajátíthassa.

A törvénytervezet általános elégedetlenséget váltott ki, emberek tízezrei vonultak az utcára tüntetni, követelve a kormánytól annak visszavonását. A tiltakozó tömegek elfogadhatatlannak tartják azt, hogy a mindenki számára érvényes hatályos törvények és az Alkotmány előírásai alól mentesítsenek egy profitorientált magáncéget, ráadásul az adófizető állampolgárok kárára és alapvető emberi jogaik megsértésével!

A tüntetők követelését a Kormány nem teljesítette, hanem egy parlamenti különbizottságot alakítottak, hogy ez átfogó elemzést és jelentést készítsen mielőtt a Parlament szavazna a törvénytervezetről. A törvénytervezet sorsa a képviselők és szenátorok kezében van, ők döntenek majd el szavazataikkal, hogy életbe lép-e ez a törvénytervezet, avagy elbukik. Mindannyiunk felelőssége, hogy képviselőinket tájékoztassuk, és arra kérjük: a mi nevünkben nem szavazhatnak meg egy ilyen törvénytervezetet.

Mit jelent magyar unitáriusnak lenni?

A Magyar Unitárius Egyház Hitéleti, missziói és nevelési ügyosztálya által *Mit jelent magyar unitáriusnak lenni?* címmel meghirdetett esszépályázatra 23 pályamunka érkezett be. A beérkezett írásokat a Hitéleti, Misszió és Vallás-erkölcsi-nevelési Bizottság hivatalbeli tagjai bírálták el. Eredményhirdetésre a Főtanács 2013. június 28-i ülésén került sor. Lapszámunkban a megosztott második díjat elnyert egyik esszét közöljük.

Hitem az életem

„Mit jelent nekem a csontom, a zsigereim, az idegpályáim, a vérem, az agyam? Csak annyit: vagyok. És a legtöbbet: vagyok. A magától értetődő, a mindennapi csodát. A természetes varázslatot, amit másodpercenként átélek, és alig gondolok rá. Hiszen nyilvánvaló. Ugyanez a viszonyom anyanyelvemmel is. Magyarul beszélek, és ez csak annyit jelent: magyarul vagyok. Magyarul beszélek, és ez jelenti számomra a szellemi lét egyetlen lehetséges formáját. Mert véletlen és esetleges, hogy éppen ebben a hazában születtem, hogy magyarul nyílt meg előttem a világ.

Mert törvény, hogy magyarul halljak és szóljak. Már életfogytig ezen a nyelven kéklík fölöttem az április, lobog a nyári dél, ezen a nyelven ég bronzsal az ősz, szikrázik a tél gyémántja. Ezen a nyelven beszélek az alkonyattal.

Legigazibb társam: általa lesz testté az ige, verssé a gondolat és a vágy.

Ezen a nyelven hívom a szerelmet.

Ezen a nyelven szólítom a halált.

Ezen a nyelven hallgat majd felettem a csönd.”
(Makay Ida: *Mit jelent nekem ez a nyelv*)

Ahogy izlelgetem a költő szavait, hogy mit is jelent számomra az anyanyelv, hasonló gondolatok sora jön belőlem is elő, amikor azt a kérdést olvasom, tesszem fel magamnak: mit jelent magyarnak és unitáriusnak lenni számomra, a 21. században élő fiatal számomra, aki egy vagyok a maroknyi, közel 70 000 lelket számláló unitárius vallásos közösségből.

„Mit jelent nekem a csontom, a zsigereim, az idegpályáim, a vérem, az agyam? Csak annyit: vagyok. És a legtöbbet: vagyok. A magától értetődő, a mindennapi csodát. A természetes varázslatot, amit másodpercenként átélek, és alig gondolok rá. Hiszen nyilvánvaló. Ugyanez a viszonyom anyanyelvemmel is. Magyarul beszélek, és ez csak annyit jelent: magyarul vagyok. Magyarul beszélek, és ez jelenti számomra a szellemi lét egyetlen lehetséges formáját. Mert véletlen és esetleges, hogy éppen ebben a hazában születtem, hogy magyarul nyílt meg előttem a világ.”

Én is hasonlóan nyilatkozhatom magyarságomról és unitárius voltomról, mivel szüleim és ősöm mindkét ágról több száz éves magyar unitárius múlttal rendelkeznek. Édesanyám az ősi, székely Firtos család leszármazottja. A székely Hadszemlekönyv szerint

Bencédben első helyen áll és főszékelynek íratott a Firtos nemzetség. Firtos Mihály, Gergely, János és István Felsőbencédi előnévvel nyertek Lipót királytól címeres előnevet. Nemesi címerüket a Firtos vár mellé helyezett Erdély és Magyarország címere alkotja. De egyházközségünk jegyzőkönyvei között megtaláljuk azon adatokat, melyekben arról olvashatunk, hogy a jelenlegi felsőbencédi templomot a Firtos család adományozta földterületre építették, és nem csak a területet adományozták, hanem egyéb javakat is a templom felépítésekor. Bámulva néztem a viaszpecsétet a régi iraton, mellyel idős és ifjú Firtos István adományozó levelét lepecsételte. *„... a csontom, a zsigereim, az idegpályáim, a vérem, az agyam. (...) A természetes varázslatot, amit másodpercenként átélek, és alig gondolok rá.”*

Édesapám, aki egy Homoród menti kis gyülekezetből, Kénosból költözött házasságkötését követően Bencédbe, születésem óta egyházközségünk gondnoka, így szüleim számára nem volt kérdés, hogy én is unitárius leszek. Annak ellenére, hogy világszerte kevesen vannak az unitáriusok, én mindig büszkén és mosolyogva jelentem ki: Én unitárius vagyok. *„Magyarul beszélek, és ez csak annyit jelent: magyarul vagyok. Magyarul beszélek, és ez jelenti számomra a szellemi lét egyetlen lehetséges formáját. Mert véletlen és esetleges, hogy éppen ebben a hazában születtem, hogy magyarul nyílt meg előttem a világ.”* Szóval magyarul és unitáriusul vagyok. És ez jelenti számomra is a szellemi lét egyetlen lehetséges formáját.

Biztos vannak, akik meglepődnek ezen a kijelentésem, és felteszik a kérdést, hogy miért vagy te ilyen büszke rá?! És boldog vagyok, amikor az ehhez hasonló kérdésekre meg tudom adni a számomra – és remélem számukra – is kielégítő választ: az unitárius vallás tiszta, szép és egyszerű, az értelem vallása és egyben a szabadság eszméje. Ez gondolati szinten nyilvánul meg, hiszen mindannyian saját szívünkéből kell imádkozzunk, elmondani érzéseink, gondolataink. Istentiszteletünk rendjében nincsenek kötött szövegek. Énekeink egyszerűek, mégis minden szónak mondánivalója van.

Büszke vagyok azért is, hogy unitárius vallásunk itthon, Erdély szívében született, Kolozsváron. Büszke vagyok a bátor és a reformáció folyamatában megállást nem tűrő Dávid Ferenc egyházalapító püspökünkre. Ahogy küzdött a dogmák nélküli, tiszta jézusi kereszténység helyreállításán. Büszke vagyok,

hogy a világon először itt Erdélyben, 1568-ban mondták ki a tordai országgyűlésen, hogy *mindenki azt a vallást gyakorolhatja, mely felfogásával megegyezik, mert a hit Isten ajándéka.*

Kisebb gyerekként sosem hagytam ki egy vallásórát sem. Mindig is érdekelt az unitárius vallás története, fontos, jelentős személyek, akik a vallásomhoz kötődnek. Mindig nagy érdeklődéssel, figyelemmel hallgattam végig a lelkészt/lelkésznőt, hogy valami újat, valami érdekeset tanulhassak. Ezen történetek, imák, egyházi énekek által kaptam indítást a templomba járásra is. Ma már magától értetődik, hogy minden vasárnap a templomban vagyok, és mindig figyelemmel hallgatom végig azokat a tanításokat, gondolatokat, amelyeket a lelkésznő megosztani kíván velünk, a híveivel.

„Mert törvény, hogy magyarul halljak és szólok. Már életfogytig ezen a nyelven kéklik fölöttem az április, lobog a nyári dél, ezen a nyelven ég bronzsal az ősz, szikrázik a tél gyémántja. Ezen a nyelven beszélek az alkonyattal.

Legigazibb társam: általa lesz testté az ige, verssé a gondolat és a vágy.”

Így lett számomra is törvénné, hogy magyarul és unitáriusul halljak és szólok a világban. Hiszem, hogy életfogytiglan így fog kékleni fölöttem is az április... Hitem és nyelvem legigazabb társam lesz, s mert unitárius vagyok, nem lesz testté az ige, de vallom, hogy Jézus Istennek legjobb gyermeke, tanítása pedig a legbiztosabb út, melyen Isten igaz ismeretére juthatok.

Majd miután a konfirmáció által megerősítettem hitemet, még jobban beleláltam az unitárius vallás tanításába, és ezáltal tagja lettem a Bencédi Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletnek, és ez egyben azt is jelentette, hogy számomra véget értek a tanulságos, játékos, izgalmas és mindennél jobban imádozott vallásórák, de örültem, hogy egylettag lettem, és újabb lehetőségre nyílt alkalmam.

Az egyik legjobb dolog az unitárius vallásban az ifjúsági egylet, mely nagyon sok szórakozásra, tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Nekem az egyletezés jelentik a szórakozást, ami egyben önkéntes mun-

ka, de ennek ellenére a legnagyobb öröm és boldogság, ami juthat egy velem egykorú fiatalnak.

„Ezen a nyelven hívom a szerelmet.” Pontosan hívom, hiszen fiatal koromból kiindulva, még éretlennek érzem magam a szerelemre, de igenis: hiszem, hogy ezen a nyelven és remélhetőleg ebben a kedves, vidám, elkötelezett unitárius csapatban fogom hívni a szerelmet is...

Mindig büszkén mesélek az embereknek, barátoknak a vallásomról és ezen belül az egyletről is, és vannak, akik irigykedve hallgatják, hogy milyen nagyon jó unitáriusnak lenni.

Sokan felteszik a kérdést nekem: *Miért jó unitáriusnak lenni? Miért szereted úgy ezt a vallást? Mit jelent számodra?* Ez a néhány gondolat jut mindig eszembe:

Unitárius miért vagyok,

(...)

*Feleletem semmi sem más
csak amit tanít a Szentírás.*

*Unitárius azért vagyok
hallgassátok kicsik, nagyok,
Elhiszem, mit Jézus mondott (...)
csak azt hiszem, csak azt teszem,
amit parancsolt az Isten.*

Ilyenkor mindig elmosolyodok, és utána mondom el, hogy mit is jelent számomra az, hogy unitárius vagyok. Hogy mit jelent számomra? Mindent. És legtöbbször ez magába foglalja a mondanivalómat, de kifejtve: Hinni azt, hogy Isten mind lényegében mind személyében egyetlen. Elmenni az istentiszteletekre, hisz vasárnaponként ez az, ami megpihenést, megnyugvást és egyben feltöltődést nyújt számomra, meghallgatni a hozzánk intézett tanító jellegű szavakat, imádkozni mindig csendben magunkba szállva, elmondani mindig hangos szóval a Mi Atyánkat, együtt énekelni a gyülekezettel. Minden nap, mikor megkondul a harang, kezünket imára kulcsolni, és egy rövid imádsággal hálát adni Istennek a mindennapiakért. Megérezni azt, hogy egy nagy család vagyunk. Ahogyan mondogattuk vallásórán: *Mi testvérek vagyunk mind emberek / Törvényünk egy: a szeretet./ Célunk is egy a munkában: / Boldog föld, Istenországa. Egy család, ahol szeretjük egymást, ahol figyelünk egymásra, segítünk egymáson.*

E versnek néhány sorával akarok biztatni mindenkit, hogy unitáriusnak lenni igen is jó és érdemes!

*„Unitáriusnak
lenni érdemes:
becsüld meg vallásod,
s higgy, remélj, szeress!”*

Ha vallásunkat tiszteljük és becsüljük, ezáltal tudunk hinni, remélni, és ami a legfontosabb: tudunk szeretni.

„Ezen a nyelven szóltam a halált.

Ezen a nyelven hallgat majd felettem a csönd.”

MÓZES ANDREA

A bencédi unitárius templom belseje

SZERETETSZOLGÁLAT

Beszámoló az Unitárcoop Alapítvány programjairól

A marosvásárhelyi Unitárcoop Alapítvány, megalakulása óta, immár 16 éve Marosvásárhelyen és környékén – kisebb mértékben pedig Hargita megyében – fejti ki szociális és kulturális jellegű tevékenységeit. A továbbiakban a közelmúltbeli célirányos programjainkat ismertetjük.

Szociális területen több mint száz, nehéz helyzetben élő idős személynek nyújtunk segítséget. Szociális szolgáltatásaink elsősorban az élelmiszerekből és tisztítószerkekből álló csomagok osztását jelentik, ugyanakkor házi segítségnyújtást és orvosi segédeszközök kölcsönzését is magában foglalják, továbbá mentális gondozást és érdekvédelmi szociális ügyintézkedést tartalmaznak.

Az **otthoni idősgondozás** terén a Gondviselés Segélyszervezettel együttműködve megpályáztuk a Szociális, Munkaügyi és Családügyi Minisztérium által kiírt, idősgondozásra vonatkozó támogatást, amelyből immár harmadik éve fedezzük idős személyek családi hajlékukban történő gondozását. Tavalytól ez a szolgáltatásunk átnyúlik Hargita megyébe. A házi gondozás során a szociális munkás segítséget nyújt abban, hogy az idős személy fizikai, mentális, szociális szükséglete a saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával és fejlesztésével érvényesüljön. Ez a munka a következő tevékenységeket foglalja magában: takarítás, mosás, bevásárlás, főzés, orvoshoz kísérés, gyógyszerek kiváltása, adminisztratív és szociális ügyintézés, tanácsadás.

Élelmiszercsomag-támogatásban részesítünk harmincöt rászoruló idős személyt, melyre az anyagi támogatást a helyi önkormányzat által meghirdetett pályázat útján nyertük el. 2012-ben három alkalommal osztottunk élelmiszercsomagokat, húsz nehéz helyzetben élő család részére, és ezt a programot az idén is folytatjuk. A Gondviselés Segélyszervezet és a marosvásárhelyi unitárius egyházközségek támogatnak ebben a munkában.

Klubtevékenység-sorozatunk tizenegy éve zajlik. Az utóbbi nyolc évben a Maros megyei önkormányzat is támogatja e tevékenységünket. A program fő célja, hogy az idős emberek aktív életmódot folytassanak, fontos kapcsolatokat tartsanak fenn, és fejlesszük bennük a valahova tartozás és a hasznosság érzetét. E célok érdekében a következő tevékenységek zajlanak: kézimunkakör nőknek, tematikus csoportos beszélgetések nőknek és férfiaknak, születésnapok és névnapok megünneplése, közös színházi látogatások, kirándulások szervezése. Idén a Maros menti Galonyára látogattunk, ahol a báró Kemény János va-

dászházában töltöttünk felejthetetlen pillanatokat. Szociális ellátást is biztosítunk: betegeket és egyedülállókat látogatunk, pelenkákat, gyógyszereket és használt ruhát adományozunk.

Együtt a közösségért című programunkkal irodalmi összeállítással emlékezünk nagyjainkra, ezáltal ápoljuk a magyar kultúrát és közösségi kötelezettségeinket. 2013-ban Csokonai Vitéz Mihály életművét idézzük meg, születésének 240. évfordulóján. Műsorunkkal szeptember derekán ellátogattunk Székelykeresztúrra, októberben pedig Csekefalvára készülünk, ahol az idősek világnapjának megünneplését szeretnénk színesebbé tenni.

Szívárvány klub címmel 2012 januárjától sikeresen működtetünk Szentháromságon is klubtevékenységet idősek részére. Ezáltal a szentháromsági szépkorúaknak is lehetőségük van erősíteni társasági kapcsolataikat. 2012 őszén a fiatalok örvendeztették meg a magányos időseket egy tányér gulyással idősek napján. Jó kapcsolatot építettek ki kirándulások és kiszállások által a nyárádszentlászlói nőszövetséggel, illetve a marosvásárhelyi klubtagokkal. Idén Nyárádszentlászlóra, Marosvásárhelyre, Szejkefürdőre és Székelykeresztúrra jutottak el.

Hagyományőrző programjainknak szintén fontos szerepet tulajdonítunk, mivel kihalófélben van a hagyományok ápolása és a népi mesterségek művelése. Ennek jegyében kézműves klubtevékenységet működtetünk az alapítvány székhelyén. Minden évben megszervezzük a farsangi bált. Partnerkapcsolatba léptünk a marosvásárhelyi Néprajzi és Népművészeti Múzeummal, amellyel a nyár folyamán közös tevékenységeket szerveztünk gyerekek számára (rongybaba-, ujjbáb-készítés, hímzés). Részt vettünk a Marosvásárhelyi Forratagon, ahol háromnemzedékes hagyományőrző programot szerveztünk három napon keresztül családoknak (gyöngyfűzés, papírcsik-technika, hímzés, bútorfestés, ujjbáb-készítés), ugyanakkor kiállítottuk kézműves termékeinket. Ké-

zimunkáinkkal több unitárius és református templomot díszítünk Erdély-szerte.

A közelmúltban részt vettünk egy nemzetközi projektben, amely keretében Európa különböző országaiból érkező fiataloknak mutattuk meg a szövés technikáját, mindenkinek lehetőséget nyújtva arra, hogy saját nemzeti zászlóját megszője.

Programjaink népszerűsítése érdekében kiállítással vettünk részt a nem-kormányzati (társadalmi) szervezetek vásárán is, ahol termékeinket és programjainkat bemutattuk, akár csak a már említett Marosvásárhelyi Forgaton és a szentháromsági falutalálkozón. Jelenleg készülünk az Őszi vásárra.

Befejezésül a gondviselő Isten áldását kérjük idősembertársaink életére, ugyanakkor munkánkhoz erőt szeretnénk meríteni az Ő végtelen erőforrásaiból, hogy továbbra is eredményesen tevékenykedhessünk a rászorulókat életminőségének javításáért. Hálás szívvel köszönetet mondunk a bennünk bízó és minket támogató egyházi és világi embereknek, mindazoknak, akik értékelik, megbecsülik munkánkat, és akik erkölcsileg, esetleg anyagilag is támogatnak minket. E nélkül nem tudnánk a magunk elé tűzött célt – a rászorulókat segítését – elérni.

ANTAL ILDIKÓ
GERGELY ORSOLYA

KÖZGYŰLÉSI MEGHÍVÓ

A Gondviselés Segélyszervezet 2013. november 8-án Székelykeresztúron tartja ez évi közgyűlését. A közgyűlés a segélyszervezet legfőbb döntéshozó és felügyelő szerve.

A Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség gyűlekezeti házában 14 órakor kezdődő tanácskozás napirendjén tevékenységi és gazdálkodási be-

számolókat szerepelnek, ugyanakkor sor kerül a működési irányvonalak áttekintésére. A közgyűlésre hivatalosak a segélyszervezet tagjai és külső munkatársai, az egyházi hatóságok és egyháztársadalmi testvérszervezetek képviselői, a támogatók és mindazok, akik szeretnék bekapcsolódni az egyházi szeretetszolgálat és segélyezési munka kibontakoztatásába.

NŐK VILÁGA

Új úton az UNOSZ

2013. augusztus 16-án Kolozsváron együttműködési megállapodást írt alá Asztalos Klára, az Unitárius Nők Országos Szövetségének hivatalban levő elnöke és dr. Sztranyiczki Zsófia, az Unitárius-Univerzalista Nők Világszervezetének (ICUW) ügyvezető elnöke. A felek célja a két szervezet közötti hatékony kommunikáció és együttműködés elősegítése, illetve azon területek körvonalazása, amelyeken a két szervezet közösen tevékenykedhet küldetésük és jövőképük kiteljesítésében.

A megállapodás felvázolja azon programokat és cselekvési terveket, amelyekben a két partnerszervezet együttműködik: a Nemzetközi Nőtestvérek (Global Sisters) kiscsoportos tevékenységeinek, közösségépítő munkájának a támogatása erdélyi és magyarországi unitárius közösségekben; a világszervezet a társszervezője azon UNOSZ pályázati programnak, amely erdélyi és magyarországi helyi és egyházköri unitárius nőszövetségek projektjeire, akcióterveire nyújt anyagi támogatást az unitárius és unitárius-univerzalista nők második világtalálkozásán megjelölt legfontosabb problémaköröket illetően.

Továbbá az UNOSZ vállalja, hogy a világszervezet közreműködésével a második világtalálkozó résztvevői által legfontosabbnak tartott igényre – a nők cselekvőképességének és vezetői készségeinek a fejleszté-

sére – vezetőképző programot indít erdélyi unitárius közösségekben.

Az együttműködő felek elkötelezettek a kommunikációs hálózat és az erőforrások kiépítéséért, valamint az együttműködés kiszélesítéséért olyan belföldi és nemzetközi szervezetek felé, amelyek fogékonyak a nők és a vallás iránt a 21. században. A Világszervezet cselekvő partnerként keresi a megoldásokat a nőket érintő problémákra, és szerves részt vállal olyan

programokban, amelyek a nők egyenjogúságát, fejlődését, igazságszolgáltatását, biztonságát és békéjét segítik elő.

ASZTALOS KLÁRA, SZTRANYICZKI ZSÓFIA

Ürmös nem ürmös

Szeptember 7-én, szombaton került sor az immár hagyományossá vált UNOSZ-konferencia megrendezésére Ürmösön. Az érkezőket frissen sült házi kaláccsal, szendviccsel, kávéval és teával fogadták a házigazdák. Pontos időben kezdődött a rendezvény a szokásos zászlós bevonulással. Miközben a nőszövetségi zászlók bevonultak, közel háromszázán énekelték az unitárius ifjúsági indulót. A népviseletbe öltözött asszonyok sorát az ürmösi zászlótartó vezette – akiről gyanítom, kora szerint alapító tagja lehetett a helyi nőszövetségnek. Ezután Nagy Adél lelkész nő lélekhez szóló áhítata következett. Majd az üdvözlések rendjén meghallgattuk főtisztelendő Bálint Benczédi Ferenc püspök és Carol Houston, a nemzetközi unitárius univerzalista nőszervezet elnökének üdvözlő szavait, azután az ürmösi polgármester, a háromszékfelsőfőhérvári egyházköri felügyelő gondnok és a helyi lelkész szólt a jelenlevőkhöz. Ezután került sor a vándorabrosz átadására és átvételére. Az összetartozás és sokszínűség jelképét Kisgyörgyné Barla Júlia hozta a marosvásárhelyi Bolyai téri templomból, és adta át Szabó Kata tiszteletes asszonynak, hogy díszítse a következő évben a szép ürmösi templomot.

Megható percek következtek. A hagyományos elnöki beszámoló helyett, mely egy év eseményeiről szokott beszélni, az UNOSZ elnöke, Asztalos Klára az elmúlt tizenkét év legfontosabb eseményeiről számolt be. Tizenkét év, négy mandátum, számos sikeres rendezvény, sok ezer munkával eltöltött perc után Klára leköszönt tisztségéről. Kedves, szelíd modora, emberiséget és megértést sugárzó alkata mindannyiunknak hiányozni fog. Szeretném megköszönni áldozatos munkáját és azt a türelmet, mellyel sokunkhoz viszonyult.

A pénzügyi jelentés elhangzása után a jelentések elfogadására került sor. Nagy Gizella a női vezetőképesség fontosságát hangsúlyozta felszólalásában. Dr. Sztranyiczki Zsófia az ICUUW ügyvezető igazgatója a pályázati lehetőségekről számolt be.

Ezután került sor a tisztújításra, melyet az UNOSZ egykori elnöke, Zsakó Zsóka vezényelt le. Az UNOSZ újonnan megválasztott elnöke Dimény Csilla Júlia lett. Alelnököknek Nagy Gizellát és Jakabházi Verát, titkárnak Asztalos Klárát választották meg. Az újonnan megválasztott elnök megköszönte a bizalmat a jelenlevőknek és az őt támogató családjának egyaránt. Elmondta, hogy a nemes értelemben vett szolgálatot kívánja vezérelvének tekinteni, az egymás és közösség segítségét és az unitárius értékek őrzését. Beszéde végén átvethette Asztalos Klárától ama bizonyos csengőt, mely gyakran figyelmeztette a konferenciákon az egymással önfeledten trécselő hölgyeket a szünet végére. Az új elnök munkájához kívánok sok erőt, egészséget, de legfőképpen munkakedvet.

A szünet után meghallgathattuk a helyiek műsorát. Az elhangzott versek és énekek megteremtették a megfelelő hangulatot az azt követő előadás befogadására. Az előadás témája az unitárius lelkiség, előadója pedig Székely Kinga-Réka lelkész, hitéletfejlesztési előadótanácsos volt. Előadása kezdetén dr. Erdő János, a falu szülöttének emlékét idézte, mint az unitárius szellemiség egyik legjelesebb képviselőjét. A megvallott hit tettekre váltva válik igazi hitté. Beszél a hit megélésének két lehetséges útjáról, a hit sorvasztásáról és burjánzásáról. Az igazi hit az arany középutat kell kövesse. Az előadás alapján megerősítést nyertem arról, hogy a magam által választott unitárius hitembe belefér mindaz, amit igazán fontosnak tartok: bizalom a gondviselésben, hit az emberi élet céljában, a teremtett világ szépségének megismerése, a munka szeretete, szeretetet adni. Az előadás után ugyanazt éreztem, amit a konfirmandus táborból hazajövő gyerekek fogalmaztak meg: legjobb dolog a világon unitáriusnak lenni. Az előadás után kiscsoportos megbeszélésre került sor, ahol a jelenlevők megfogalmazhatták, hogy számukra mit jelent az unitárius lelkiség.

A kiscsoportos megbeszélések után összegzésre került sor, majd nemzeti imádságunk elnéklése után véget ért a konferencia hivatalos része.

A konferenciára vezető úton az ürmös szó jelentésén gondolkodtam. A falu nevének jelentése nem ismert, de az ürmös szó kesernyős ízű gyom- és fűszernövény megnevezése. Az ürmös pedig erős, keserű ízű pálinkafajta megnevezése. Az ott eltöltött rövid idő alatt láttam az ott élők kedvességét, lelkes és példamutató szervezőkészségét. Az engem befogadó gondnokcsalád, valamint a falu minden vendéglátó családja igaz vendégszeretetről tett tanúbizonyságot. A kedvességet itt szeretném megköszönni mindenkinek, aki széppé tette azt a napunkat. Ürmösön semmi nem volt keserű, csak édes, tehát elmondhatom, hogy Ürmös nem ürmös.

KECSKÉS NOÉMI

Dimény Csilla Júlia, az UNOSZ új elnöke

Ismét kirándultak a székelykeresztúri unitárius nők

Verőfényes augusztusi reggel népes kiránduló csoport gyülekezett Székelykeresztúr főterén, hogy kétnapos kirándulásra induljon Erdély észak-nyugati tájaira, az Avas-, Kőhát-, Gutin-hegység, Máramarosi-havasok övezte festői szépségű vidék és a Szatmári-síkság nagyobb városaiba.

Az autóbuszos kirándulás közel 1000 km-es útvonalán igyekeztünk megismerkedni a környező tájjal, a települések földrajzával, történelmével, nevezetességeivel.

Első megállónk Dézs volt, ahol a központban tett séta után a református templom csodálatos belsejével és történetével ismerkedtünk. Innen Koltóra vezetett az utunk, ahol idegenvezetőnk részletes, tanulságos magyarázata segített megidézni a Teleki kastélyban Petőfi Sándor és Szendrei Júlia mézesheteit. Nagybányán az új Ásványtani Múzeum hihetetlen gazdag gyűjteményét csodáltuk meg, majd Pál Teréz nyugalmazott mérnökő ismertette a város régi központjának nevezetességeit.

Utunkat Felsőbányán át a Gutin-hágón keresztül a Máramarosi-medencében folytattuk a Mara-patak völgyén Máramarossziget városáig, ahová este érkezünk. Itt várt bennünket Béres József nyugalmazott tanár, muzeológus, aki a város nevezetességeire hívta fel a figyelmünket, s gondoskodott szállásunkról a központi szállodában. Másnap az ő vezetésével nézhettük meg a város központját, ismerkedtünk a város történelmével. A feltűnően sok múzeum közül a valamikori börtönből létesített *A kommunizmus üldözötteinek emlékmúzeumát* tekintettük meg.

Belépéskor döbbenetes kép tárult elénk: a hosszú folyosó mindkét falát, a padlótól a plafonig sokezer politikai fogoly fényképével tapétázták! Végigmentünk az első emeleten, betekintettünk a különböző méretű (1, 2, 8 személyes) zárkákba, s elszörnyülködtünk az elkülönítő-, büntetőcella embertelen-kegyetlenségén: ablaktalan, bútornélküli szoba, közepén betonpadlóba rögzített bilincsel! Majd kimentünk a börtönudvarra, ahol a magas, őrtornyokkal ellátott falakat fekete márványtáblákkal burkolták. A márványba vésett sokezer, országszerte zaklatott politikai üldözött neve közt véletlenül felfedeztük a szekuritáté által meghurcolt, állásától megfosztott MIKÓ IMRE volt jogász, politikus, író, az Unitárius Egyház valamikori főgondnokának nevét (EMERIC MIKO) is.

A börtönudvar közepén utólag egy mauzóleumot építettek, ahol az ország bármely táján elítéltek, üldözöttek és meghaltak emlékére egy-egy gyertyát gyújtottunk.

Máramarosszigetet elhagyva, a Tisza partján, az ukrán határon nyugat felé haladva Szaploncán a „Vidám temető” meglátogatása után az Avason átvezető Huta-hágón haladtunk következő úticélunk, Szatmárnémeti felé.

A szatmári unitáriusok Pálffy Anna-Mária szórványlelkész vezetésével egy közös áhítatra vártak, amely szeretetvendégséggel zárult. Az itt kialakult családi hangulatot fokozta Gergely Ilona nyugdíjas tanárnő varrottasainak bemutatója, valamint az a tény, hogy Székelyföldről elszármazott ismerősöket, sőt rokonokat fedeztünk fel vendéglátóink között.

Mivel itt már időzavarban voltunk, sürgősen Nagykároly felé vettük utunkat, rövid pillantást vetve a Nagymajtényi síkra, ahol a Rákóczi-szabadságharc zászlaja lehanyatlott.

Nagykárolyban a Károlyi-kastély előtt várt ifj. Székely Attila, Székelykeresztúrról elszármazott tanár barátunk, akinek a vezetésével megtekintettük a csodálatosan felújított kastélyt, kirándulásunk fénypontját.

Nagykárolynak búcsút intve, hazafelé Zilahon keresztülhaladva, a Meszes-hegység serpentinjein felfele kanyarogva, a Nap utolsó sugarai üdvözöltek utunkban. Éjfél után érkezünk Székelykeresztúrra.

A már több országjáró úton összeszokott csoport köszöni Bálint Júliának a szervezést, s várja egy újabb kirándulás élményeit és tanulságait.

PÉTERFFY MIKLÓS

EMERIC MIKO – Mikó Imre neve a márványtáblán

KÉPZÉS

2012 októberében az Unitárius és Unitárius-Univerzalista Nők Második Világtalálkozó résztvevői a nők cselekvőképességének és vezetői készségeinek a fejlesztését tartották a legfontosabb igénynek.

Ezért az UNOSZ az Unitárius-Univerzalista Nők Világszervezetével közreműködve vezetőképző program beindítását tervezi erdélyi unitárius közösségekben. Ha érdekli a képzés, kérjük, jelezze szándékát a nagyizella@ymail.com email címre.

IFJÚSÁGI OLDAL

Új ágak, új levelek, új erő

Egy nap a sepsiszentgyörgyi egylet komolyan kezdte érezni a hiányt, űrt, az egyleti életben. Egyre csak távolodtunk, és kezdett a parázs is kialudni már, amikor segítséget kaptunk egykori vezetőnkől, Ghinea Lórándtól, aki egy háromnapos csapatösszerázó programot szervezett számunkra. Rengeteg játékot és ügyességi feladatokat „sózott ránk”, amit készségesen meg is oldottunk. Többek között vitakör zajlott, tulajdonság-licit, hídépítés gyufából, kötőből és ragasztóból, oktató jellegű filmnézés, puzzle-kirakás, koncentrációfejlesztő gyakorlatok stb. Amit viszont ki szeretnék emelni mindközül, az az első napon történő beszélgetés, amikor gondjainkat-bajainkat Lórika keménynek mondható vállára zúdítottuk, majd együtt próbáltunk megoldást, választ kapni kérdéseinkre.

Minden egyes személy, aki részt vett azon a három napon, azt nyilatkozta – magam is beleértve –, hogy: Igenis, ismerjük egymást. Sőt, túlságosan is! De hamar be kellett ismernünk: Ez bizony nem igaz. A látszat csal, és nekünk még sok mindent ki kell derítenünk egymásról! Na és hogyan jöttünk minderre rá? Egy apró kis feladat révén, amihez szükség volt egy papírra, egy tollra, és persze önmagadra. Egy fát kel-

lett rajzolni, ami tükrözte mindenünknek a lelkivilágát, majd minden egyes fát elemezni kellett egymás előtt, és kitalálni, ki lehet az alkotója. Az első fa felmutatását néma csend követte, melyet szerencsére később felváltotta a buzgóság, a lelkesedés. Elemeztük, hogy ki, milyen vastagságú törzset rajzolt a fájának, a korona kopár vagy dús lombozattal rendelkezik, vannak rá levelek rajzolva vagy sem, avagy épp mit jelképezhetnek a hulldogáló apró levelek. Azt is megtanultuk, hogy az árnyékolás talán nem csak a rajz művészivé tétele miatt jelenik meg az alkotásban, hanem egy esetleges jelzés a személy részéről.

Nos, tényleg elég sok stoptáblát fedeztünk fel, és rá kellett jönnünk, hogy a belsőnkét ábrázoló fák akár teljesen eltérőek lehetnek attól a személytől, akit kifejele mutatunk. Miután az utolsó fát is szemügyre vettük, nagy büszkeség töltött el, hogy bár kicsik vagyunk, mégis nagy a lelkünk. Sok minden áll előttünk, amit közösen, együtt megtudunk majd oldani, át tudunk vészelné. Egytől-egyig egyéniségek vesznek körül, színes és sokféle emberek, akiktől igazi lesz a hétköznapi, akiktől olyan az egyletünk, amilyen. Én pedig, bátran leírom, hogy sepsiszentgyörgyi egyletek vannak, és mindig is lesznek!

RAB BARBARA

IV. ODFIE Ökológiai Napok

Mindenki másképp számol egy évet. Van, aki a naptári évet követi, van, aki szép pillanatokban, sikerekben, szerelmekben számolja, de mi, egyletesek, rendezvényekben mérjük az eltelt időt. Mint minden évben, a sűrű és eseményekben dús nyár után, amikor egyik ifjúsági rendezvényről a másikra loholtunk, idén is elmentünk Kisadorjába megpihenni, megnyugodni, és feltöltődni, ahol immáron negyedik alkalommal szerveztük meg az ODFIE Ökológiai Napokat. A Nyárád menti Kisadorjánt régen az „Erdély gyümölcsös kertje” titulussal illették, de mára sajnos csupán néhány lakója maradt. A faluba érkező fiatal, lelkes csapat egy hétféle erejéig megtörte a folyamatos csendet. Talán nem is baj, mondták a helyi nének és bácsik, mivel ilyenkor valahogy a kis falu visszanyeri régi pompáját.

A szeptember 13-a és 15-e között tartott rendezvény főtémája, amely köré az előadások csoportosultak, a jelenleg oly vitatott verespataki kérdés volt. A résztvevők több előadást is meghallgattak, amelyeken nem csupán a természetvédők, hanem a bányaprojekt megindításáért harcoló fél álláspontját is megismerhették. Emellett megtudhatták, hogy a ciánszennyezés mennyire veszélyes, és a minket körülvevő természetet, állatvilágot és ökoszisztémát több

száz évre is tönkretelheti. A rendezvény keretén belül egy több kilométeres gyalogtúrára is sor került, ahol megismerhettük és megtekinthettük a Nyárád mente mesebeli táját és az ott élő állat- és növényvilágot, gyaloglás közben pedig elmélyülve gondolatainkban ki-ki a maga módján közelebb kerülhetett Istenhez. Az estét áhítattal, tábortűzzel és gitározással zártuk. A rendezvény utolsó mozzanata az istentisztelet volt, ahol a dombon levő kis templomot újra megtöltöttük. A kis imádkozó seregünkhöz két helyi néni is csatlakozott, nekik énekekkel és versekkel próbáltunk kedveskedni és megköszönni, hogy befogadtak közösségükbe egy hétféle erejéig.

A hétféle tartalmasan telt, mivel a fiatalok egy olyan kérdésbe nyertek belátást, ami meghatározza hétköznapijainkat. Társadalmunk válaszút, fontos döntés előtt áll, amely megpecsételheti nem csak a mi, hanem a gyerekeink és unokáink jövőjét is. Ahhoz, hogy helyesen tudjunk dönteni, minél jobban ismernünk kell a kérdés különböző oldalait. A vasárnapi istentisztelet után a kis csapat különböző irányokba indult útnak, hogy hazaérhessen. Miután az ajtóra visszakerült a lakat, a megszokott csend telepedett a kis falura, és egy évig újra várnia kell, hogy ez a csend megtörjön. Sokféleképpen lehet egy évet mérni. Nekünk, egyleteseknek, az év itt, Kisadorjában jár le. És lassan elalszik a nyár...

MATKA IMRE (DOKI)

Egy vers

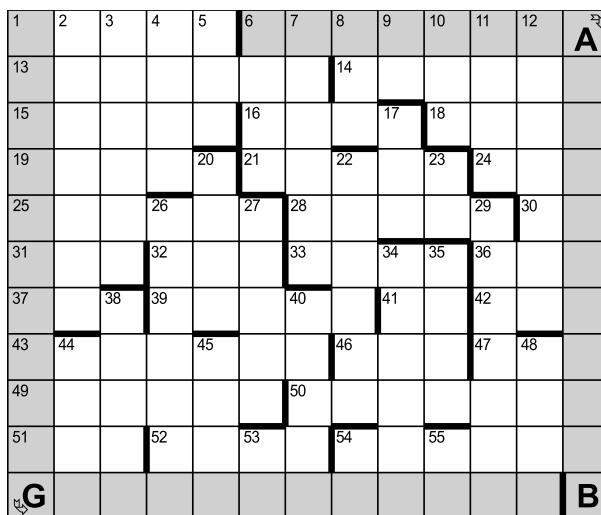
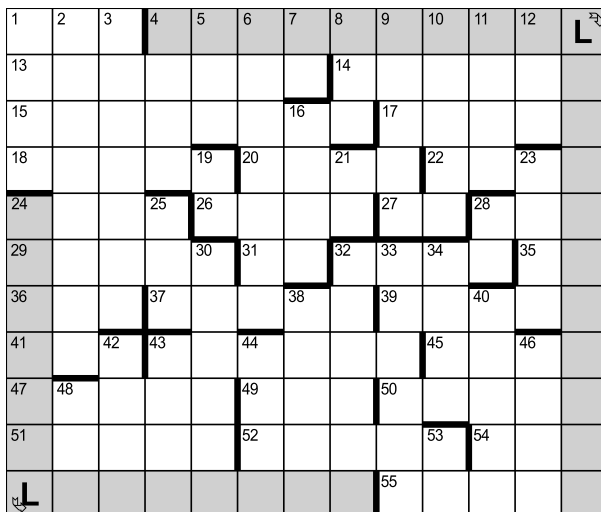
Két rejtvényünkben Nagy Ferenc nyugalmazott lelkész *Dombon van a templomunk* című verséből idézünk 4 sort.

Vízszintes: 1. La-martine verse. **4. Az idézet első sora.** 13. Desztillál. 14. Vízi sportok csarnoka. 15. Meghunyaszkodó. 17. Égéstermék. 18. Keleti kézimunka. 20. Tétlenül álldogál, várakozik. 22. Balázs, becézve. 24. Maróan gúnyos. 26. Cári rendelet. 27. Null-null. 28. Testrész. 29. Eszik a tehén. 31. Folyócska a Keleti-Kárpátokban. 32. Hóhér. 35. Részben lakható! 36. Múlását órával mérjük. 37. Aljas. 39. Kávémárka. 41. Felesége van. 43. Történet. 45. Shakespeare egyik királya. 47. Adag. 49. Amely személy. 50. Pápaszemes kígyó. 51. Olaszországi város. 52. Férfi-név. 54. Angol Anna. 55. Száguld.

Függőleges: 1. Forma. 2. Valahol állandó helyet foglaló. 3. Világító eszköz, izzóféle. 4. Van ilyen feladat is, barát is. 5. Hatvan perc. 6. Csúcsíves. 7. Nagylak részle! 8. Állati eredetű élelmiszer. 9. Csörte a vívásban. 10. Ruhakészítő iparos. 11. Francia író volt (Émile). 12. Arra a helyre. 16. Halaszt. 19. Tehén mondja. 21. Rőt vad. 23. Fénymáz. **24. Az idézet második sora.** 25. Sérülés. 28. Téli csapadék. 30. Laza viselkedésű. 32. Szovjet politikus volt Sztálin idejében és utána. 33. Amely időben. 34. Balkáni körtánc. 38. Az aszú bor városa. 40. Arab eredetű húsétel. 42. A kék is ez. 43. Nagy ..., Brassó megyei falu. 44. Nyugat-Szamoa pénzneme. 46. Firenze folyója. 48. Mókus lakása. 53. Ásványi fűszer.

Vízszintes: 1. Gomba szaporító szerve. **6. Az idézet harmadik sora.** 13. Holtág. 14. Arab férfinév. 15. Szlovákiai helység. 16. Állat fekhelye. 18. Becézett Nóra. 19. Dúsgazdag ember. 21. Férfi-név. 24. Mázol. 25. Vicces, mókás. 28. Ő következik. 30. Félhold! 31. Újság. 32. Román terrepjáró autó. 33. Pusztító. 36. Vidám. 37. Nehéz, mint ... (szólás). 39. Magyar bányaváros. 41. Strázsa. 42. Alma-..., kazah főváros. 43. Lovat zabol. 46. Idegen művészet. 47. Nóta. 49. Indiai nagyváros. 50. Európai törpeállam. 51. Régi magyar férfinév. 52. Ipa. 54. Újítás.

Függőleges: **1. Az idézet negyedik sora.** 2. Sarki. 3. Fizetési mód. 4. Fába véső. 5. Becézett Attila. 6. Ünnepelesen átad. 7. Híres magyar csipke. 8. Kerti szerszám. 9. Némán néz! 10. Japán pénzneme. 11. Mihók mesebeli társa. 12. Fagyasztott élelmiszer jelzője. 17. Ilyen hamar? 20. Főúri rang. 22. ... Freeman, Oscar-díjas amerikai filmszínész. 23. Fűszer. 26. A szálla is ez. 27. ... György, magyar származású amerikai milliárdos. 29. Lovasszábad. 34. Nyomdai munkát végez. 35. Idegen szavakban jelentése: egyenes, helyes. 38. Farkas. 40. Itáliai. 44. Kislányok játéka. 45. Kerti szerszám. 48. Abban az irányban. 53. Ozmium vegyjele. 54. Tetejére. 55. Fal szélei! (FORRAI TIBOR)

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Czire Alpár (fotó)
Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Márkó László (médiareferens)
Szombatfalvi József (honlap)
Vass Károly (közösségi oldal)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc
tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhoz előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Az Unitárius Énekeskönyv énekei

• 2013 nyarán látott napvilágot Az Unitárius Énekeskönyv Énekei címmel két mp3-as tömörítésű kompaktlemezt tartalmazó kiadvány. A Magyar Unitárius Egyház kiadásában megjelent, több mint 10 órnyi hanganyag a használatban levő unitárius énekeskönyv 322 énekét tartalmazza. A kiadvány szerkesztőjét, Czire Szabolcs VEN-előadótanácsost kérdeztük a munkafolyamatról.

Honnan származott az ötlet?

Pár éve egy egyházköri közgyűlésen brosrát osztogattak, amelyen az ünnepi istentisztelet szolgálatvégzői név szerint szerepeltek. Az énekvezér neve nem volt feltüntetve. Ódákat zengünk a régi kántor-tanítókról, gondoltam, sajnáljuk a magukra maradt lelkészeket, de az énekvezért a szolgálatvégzők közt fel sem tüntetjük. Akkor az fogalmazódott meg bennem, hogy vissza kell adni a kántori hivatásnak a becsületét!

Keresni kezdtem a megoldást. Időközben megszervezésre került az Énekvezér-továbbképző Tanfolyam. Örültem neki. Ugyanakkor több kántortól azt hallottam, hogy néha nagyon elvont, nehéz, és így a közvetlen szükségleteikhez csak részben járul hozzá. Valami konkrétabb kell, gondoltam.

Többször beszéltünk az énekeskönyv reformjának szükségességéről is, és ilyenkor kicsit úgy éreztem, hogy nem annyira reformálni kellene, mint megismerni, és szépen együtt énekelni azt, ami van.

Az utolsó lökést aztán az adta, amikor a mesteris diákjaink szórványgyülekezetekbe kerültek, és ott maguk kellett az éneklést ve-

zessék. Hamar kiderült, hogy az istentisztelet fennköltségét fülsérítő zsolttározással nehéz elérni.

Miért került fel minden ének?

A kántorképesítő vizsgabizottság tagjaként tapasztalom, hogy a vizsgára jelentkezők csak egy részét kell tudják az Énekeskönyvnek. A teológiai hallgatók az évek folyamán szintén csak egy részével ismerkednek meg. Miért van 322 énekünk, amikor sok gyülekezet csak pár tucatot énekel összesen? Énekeink egyházi kollektív tudásunk szerves részét képezik. Ha nem ismerjük őket, önmagunk egy részéről feledkezünk meg. Azt szerettem volna, hogy legyen egy olyan kiadvány, ahol könnyedén meg lehet hallgatni bármelyik éneket.

Milyen lépéseket igényelt a munkafolyamat?

Elsősorban megfelelően képzett és ügybuzgóságot érző énekvezérre volt szükség. Hálás vagyok, hogy erre Kiss Erika kolozsvár-belvárosi énekvezér vállalkozott. Kellettek továbbá jó hangú énekesek. Albert-Nagy Ákos István, valamint Demény Zita Ágnes teológiai hallgatók vállalták a munkát. Kellett megfelelő technikai felszerelés, részint saját, részint pályázott eszközök. A munka 18 hónapot vett fel. Szinte minden héten rögzítettünk. Hetente nagyjából 7–8 éneket lehetett begyakorolni és rögzíteni. Közben párhuzamosan folyt a felvételek technikai feldolgozása. A végén sok énekben hibákat találtunk, és azokat újravettük. Mikor mindezzel megvoltunk, következett a kiadás a maga munkafázisaival.

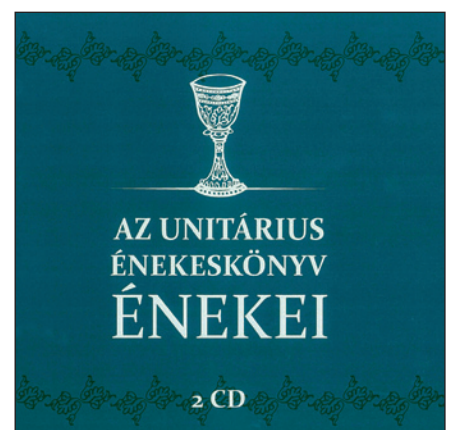
Milyen nehézségek adódtak a munka során?

Az első a Korál-könyvhöz kapcsolódik. A legtöbb éneket transzponálni kellett, mert ott gyülekezeti éneklésre nagyon magasak. A másik, hogy számos éneket senki nem ismert közülünk. Ezeket meg kellett tanulni, és megszólaltani. A harmadik, hogy sok énekszöveg nem énekelhető rá az adott dalra, csak csúsztatásokkal. A negyedik, hogy a technikai felszerelést gyakran kölcsönözni kellett egyházi rendezvényekre, és ez a beállításokat mindig módosította.

Kit céloz meg, kinek ajánlod?

A kántorokat, akik szakmai segítséget keresnek. A teológiára készülőket és a teológiai hallgatókat, akiknek segíthet a felkészülésben. A kántor nélküli gyülekezeteket. A rádiós istentiszteletek szerkesztőit. Azokat, akik szeretnék megismerni zsolttárainkat. És közel sem utolsósorban: akik egyéni imájukban, Istenhez fordulásukban a zsolttárok szárnyán kívánnak felemelkedni.

A kiadvány megvásárolható az egyházi iratterjesztőben. Ára 30 lej.

Antal Ildikó Unitárcoop Alapítvány, programigazgató (Marosvásárhely), **Asztalos Klára** UNOSZ-titkár (Kolozsvár), **Csécs Márton Lőrinc** lelkész (Torockó), **dr. Czire Szabolcs** valláserkölcsei-nevelési előadótanácsos (Kolozsvár), **Demény Ágnes** teológiai hallgató (Kolozsvár-Torockó), **Gergely Orsolya** szociális munkás (Marosvásárhely), **Kecskés Noémi** köri nőszövetségi elnök (Marosvásárhely), **Koppándi-Benczédi Zoltán** lelkész (Déva-Lupény), **Kovács Zoltán Csongor** Zöld Erdély Egyesület, programigazgató (Kolozsvár), **Lakatos Sándor** lelkész-vallástanárs (Székelykeresztúr), **Máthé Dénes** főgondnok, egyetemi tanár (Kolozsvár), **Máthé Sándor** lelkész (Brassó), **Matka Imre (Doki)** egyetemi hallgató (Kolozsvár-Segesvár), **Mózes Andrea** diák (Bencéd), **Pál János** lelkész, történész (Gyergyószentmiklós), **Pap Mária** püspöki titkár (Kolozsvár), **Péterffy Miklós** nyugalmazott tanár (Székelykeresztúr), **Rab Barbara** diák (Sepsiszentgyörgy), **Simó Melinda** pszichológus (Homoródjánosfalva), **Sztranyiczki Zsófia** ICUUW-elnök (A. E. Á.)